

PROPRIETAR:
SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscrisă sub No. 163 Trib. II-ov

ABONAMENTE:

autorităților și instituțiilor 1000 lei
de onoare 500 „
particulari 250 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI I Str. Brezoiului 23-25
TELEFON 3.30.10

APARE SĂPTĂMĂNAL
PREȚUL 5 LEI

ANUL XLIX • Nr. 46
SAMBATA 9 Noiembrie 1940
Redactor responsabil: MIHAI NICULESCU

AUREL DIACONESCU

Tătarcă

DESPRE DOR

de ERNEST BERNEA

Cuvântul dor este o mândrie a limbii române. Aceasta prin frumusețea ce o cuprinde; pe deoparte fonetică, pe de altă parte înțeles. Ceea ce s'a făcut până acum pentru deslegarea frumuseții ce-o are dorul, a fost mai mult o chestiune de estetică. De aceea s'au pus în lumină mai mult însușirile sale literare.

În adevăr, poporul românesc are în dor o creație superioară a sufletului său care s'a exprimat în literatura sa cu multă profunzime. În expunerea noastră vom pleca de la acest substrat autohton, dar nu pentru a-l descoperi însușirile estetice, ci sensul său ontologic.

Verbind despre dor, mergem până în sâmburele existenței umane, dorul însemnând nu numai o poziție românească în fața vieții, ci o adevărată ontologie. Cuvântul dor exprimă o stare morală complexă, uneori chiar nedefinită. De aci se desprind tainele dorului.

În primul rând, dorul este un cuprins de gând. Gând, nu în înțeles de idee, concept, sau abstracțiune, ci în înțeles concret, de trăire interioară. Gândul românesc are un conținut de viață, de fluid. Tărâmul român spune: „gândul meu adânc mă doare”. Ori, nu te poate doare o abstracțiune, ci cu mult mai sigur un conținut sufletesc, un conținut de viață. Numai ceea ce e viu în noi sângerează. Gândul cuprins în dor este încărcat de tonurile inimii, are sucul trăirii.

În afară de gând, dorul cuprinde o amintire în înțeles de rețineră a ceva către care omul aspiră mereu. Dorul este o aspirație către ceva din lipsa cărui dor este tristete și suferință. Dorul este o orientare a vieții noastre lăuntrice către ceva iubit din care ne-am desprins. Setea de ceva de care lipsă suferim, dă naștere acelei cântări tânguitoare care împodobește starea aceluia cuprins de dor.

Dorul în deosebitele sale apariții cum sunt dorul de țară sau nostalgia, dorul de copii și părinți, dorul de Dumnezeu sau de tainele ce ne înconjoară, sunt efecte ale aceluiaș dor profund legat de ființa omului, care poate fi și neîmplinită.

Omul străbate înțurări necunoscute. Viața lui este încercată printr-o tăcere și setea, îndemnul și neputința îl poartă pe crestele tuturor experiențelor și sensurilor vieții. Dorul este starea lăuntrică a setei de frumuseți și bucurii ce nu sunt atinse. Dorul este o durere plăcută, o stare de suferință încărcată de viață.

Sensul dorului este mai mult decât estetic și mai profund decât psihologic. Filosofia vieții aduce o contribuție nouă prin care se pătrund mai deslușit lucrurile. Să încercăm deci lucrurile în acest fel: să vorbim despre sensul ontologic al dorului.

Intenționiți pe cele afirmate mai sus, putem spune că prezența dorului este o consecință a desintegrării omului din tot. Omul nu își este lui însuși suficient, pentru că nu constituie un întreg. Totuși, existența sa ca faptură în veac este supusă adesea unor rupturi și forțată să trăiască prin sine însăși să existe deci ca parte. Ruptura aceasta, separația de ceea ce în chip organic și firesc aparține, creează starea de dor. Dorul ne învâluie ființa atunci când ne desprindem din unitatea existenței noastre. Tendința însăși către o lume necunoscută, chemarea către ceva pe care îl simțim din toate puterile sufletului, dovedesc că nu suntem întregi, că nu suntem impliniți. Dorul isorâște din aceste nevoi ale existenței noastre morale.

Dorul aduce cu sine un mare val de tristețe și de suferință, care nu este altceva decât rezultatul firesc al rupturii noastre din unitatea organică din care suntem parte. Dorul aduce tristețe și suferință pentru că omul cărui dor este în lipsă, nu-și este îndecajuns. Omul dărnice ceva are un gol neîmplinit; îl trăiește ca pe o rană deschisă. El suferă atât cât durează această lipsă. Când ființa sa se întregeste, suferința dispare; atunci dispare însă și dorul.

Sensul ontologic al dorului acesta este. Când ruperea e însă prea puternică, omul încearcă un adevărat contact cu moartea. Dece se spune: „moare de dor”. Este aci tocmai această lipsă din pricina căreia însăși ființa omului este primejdioasă.

Suferința aceasta a ruperii din întregul organic al existenței noastre, ia uneori proporții uriașe, ca o suferință cosmică, legată de natura noastră umană care este cu adevărat cosmică.

La început însă, am spus că dorul este o suferință plăcută, o stare de tristețe dar și de încântare totodată. De unde vine vraja dorului care îl dă pe lângă mari dimensiuni și o deosebită frumusețe? Vine de acolo că dorul este aspirația necunoscută, chemarea către împlinire. Dorul înseamnă desintegrare și lipsă, dar mai înseamnă și **putință de împlinire**. Acest cuprins al său dăruie aceluia ce îl încearcă o încântare și o frumusețe lăuntrică rară.

De aci, din această aspirație se desprinde caracterul pozitiv și creator al dorului. De aci se desprinde caracterul său de farmec și îndemn ce este de o rară bogăție în profunzimile sale. Trăirea dorului este într-un fel propriu, iluminată de nădejde.

Dorul este o stare morală prin care ființa noastră morală se exprimă. Dorul este legat de sensul adânc al omiei.

Vaslui — Iunie 1939.

Onoarea ostășească ardeleană

de COSTIN I. MURGESCU

Căutam să arăt, într'un articol apărut mai de mult în aceste coloane, cum singura semnificație valabilă a prezenței Ardealului în istoria Neamului nostru — este aceea a unui răscolitor dinamism, capabil să pună în mișcare toate latențele sufletului românesc. Istoria politică, socială, spirituală a poporului nostru înregistrează acest nerv care dă viață — adică acționează vulcanic, nebunește, în ritm revoluționar, și care este manifestarea ardeleană, mai cu seamă.

Alături de constatarea că acest duh de eroism care plutește peste cerul eforturilor noastre de afirmare, este de esență ardeleană — se cuvine făcută totuși, o remarcă care pentru unul din marii noștri conducători legionari, era și un mare chin.

Dislocat politicește de unitatea statală a Principatelor, i-a fost dat, într'adevăr, acestui fermecător de viață: Ardealul, să nu poată lua parte la nici una din luptele militare duse — în ultima jumătate de veac — pentru împlinirea regatului român. Un destin absurd și vitreg, a făcut ca Ardealul să nu poată răspunde: Prezent! pe câmpiile de luptă. Tocmai El care știe să facă răzcoale, tocmai El care știe să moară pentru a-și pregăti învierea, tocmai El pe al cărui pământ s'a zămislit poporul acesta român.

Ardealul a ajuns în România întregită, dela 1918, nu fără a-și da contribuția de jertfă și martiri, ci fără a-și valorifica potențialul ostășesc.

Cu câtă durere, dar și cu câtă îndârjită nădejde scria Ionel Moja — spiritul acesta care măsoară cu existența lui, tocmai drama și toată sfințenia Ardealului, — aceste rânduri de temelie legionară:

„Onoarea ostășească ardeleană așteaptă clipa zămisliirii, în care să se ridice la înălțimea Rovinelor, Călugărenilor, Podului Înalt, Văii Albe, Plevnei și Mărășeștilor, locuri sante dela care noi Ardeleni am lipsit, oprii de soartă”.

Sunt printre primele slove scrise de eroul dela Majadahonda, după ce înființase cu Corneliu Codreanu, Legiunea Arhanghelului Mihail. Sunt slove care închid în ele toată drama unei cronici ce n'a putut să încrusteze în paginile ei gloria bătăliilor duse cu fața la dușman, în apărarea întregului Neam.

Ardealul nu putuse să-și strige vitejia războinică, acolo unde răsunase chiotul de moarte al nostru, al celor de dincoace de munți. Și peste sufletul lui Ion Moja plutea ceva din nefericirea care apăsa destinul Ardealului.

Poate de aceea nu este o simplă coincidență, faptul că Legiunea și-a creat în Ardeal redute neînfriccate; poate de aceea nu este o coincidență faptul că tot ce a avut mai bun, mai curat și mai conștient, Ardealul tânăr, Ardealul de după unire, s'a înrolat în Legiune. Iată de ce, intelectualitatea ardeleană n'a cunoscut, din generațiile de după războiul primei întregiri, nimic autentic, în afara cadrelor legionare. Ion Moja, Ion Banea, I. Bozântan, Horia Sima, Corneliu Georgescu ș. a. atâția alții, care ar fi putut sta în fruntea generațiilor tinere ardeleni, s'au afânat în Legiune.

Era revolta unei generații contra ursitei războinice. Era afirmarea voinței de a fi erou, de a muri — de a contribui cu propria jertfă, la împlinirea destinului românești. Și legiu-

nea le oferea acest unic prilej. De aceea în ale părți ale țării a putut asista un tineret intelectual și în afara Legiunii. În Ardeal însă, nu. Pentru că acolo Legiunea însemna, continuarea unui războiu la care ei nu luaseră parte încă.

Un războiu cărui Moja i-a dat semnificații universale, atunci când s'a dus să moară pentru apărarea lui Crist.

Ardealul și-a găsit în Legiune nu numai o sinteză a întregii lui spiritualități, ci și cadrul în care să-și desfășoare potențialul ostășesc.

Dar, soarta cu vitregia ei cumplită s'a continuat. Și în trupul Ardealului înlăunțit și trădat de conducătorii Statului, s'a înfipt rama cumplită a gramițelor noi. Ardealul a tremurat și a vrut să se bată, să se bată cumplit pentru Neam, pentru Intregire. Nu s'a putut. Din nou, dar de astă dată — pentru ultima oară. Ardealul a trebuit să lăpsească depe câmpiile de onoare. A fost înjosit cu Neamul întreg deodată.

Și totuși undeva, se pregătesc Călugărenii! În cântul acela de verde tinerețe al „Ardealului tânăr legionar”, care strigă pe toate plaiurile Ardealului liber:

Vrem Românie legionară,
Vrem Căpitan conducător,

Pentru că El, Ardeleni, știu ce înseamnă aceasta. Ei știu că România Legionară, este România gândurilor lui Corneliu Codreanu, este „țara ca soarele stănt de pe cer”. Și pentru înfăptuirea El, Ardealul știe că „Voevodul puterilor cerești” va cobori peste noi, va frânge nedreptatea destinului desemnând câmpiile pe care onoare ostășească ardeleană se va regăsi deplină.

Structuri polyfonice și structuri simfonice

de ION FRUNZETTI

Analogiile nu sunt întotdeauna, cum pare să creadă simțul comun, apanajul „scrișului frumos”, (a scrișului „cu floricele” adică). Analogia exprimă pentru conștiințele responsabile, realități aparute în planuri existențiale diferite, unificate printr-unul din caracterelor lor, comun, care le pune în raport de omologare.

Bineînțeles, eliminând locurile comune, clișeele verbale, tocițele expresii de-a gata, expectorate și raguri de fiecare din tuturile cafelelor, — analogia reprezintă însăși procesul gândirii, care nu poate stabili identități pe de-a-ntregul, (mulțumindu-se să întocmească prin procedeele aceste tabele de residui și de grade, ca în metoda inductivă bacciană), cu toate că pe principii identității, singurul direct evident, se sprijină. Modul analogic de gândire este, pe scurt, adoptat de structurile realiste, de conștiințele care judecă asupra faptelor, pornind dela fapte. Asimilând de-cunoscutul cu găta-cunoscutul, prin unele aspecte ale sale și lăsând să le diferențeze altele, procesul mental al analogiei e, pentru un gânditor ca Vico de pildă, mecanismul însuși al oricărui cunoașteri.

Nu ni se pare excesiv, așa dar, să pornim dela analogii ca acelea indicate în titlul articolului acestuia, pentru a descoperi caracteristici științifice, particulare, de structură, înăuntrul organismelor politice care ne preocupă acum. O diferențiere de termeni se impune dintr'inceput: „societatea”, pentru noi, se identifică mai greu cu „statul”, decât o poate face „neamul”. Pentru mentalitatea juridică, statul e societatea organizată. Concepția nouă a statului ni-l înfățișează ca pe o formă de organizare politică a neamului. S'ar părea că deosebirile sunt numai între termeni. Ele sunt însă distincții între concepție, adică între realități.

Intr'adevăr, „neamurile” prezintă mai pregnant decât „societățile”, și mai vădit, unitatea lor originală, organicitatea lor specifică. Un neam e neam prin identitatea profundă a spiritelor care-l compun, prin solidaritatea lor totală în ceea ce privește comportamentul. Neamurile, fenomenologie vorbind, nu sunt moduri de unificare a indivizilor. Dimpotrivă, sunt locul de origine al diferențierilor pe care le vor marca, individual, componentii lor, în evoluția care deia omogenitatea originară a neamului pornește. Intr'un neam, oamenii sunt semeni. Sunt frați prin origină și semeni, adică asemenea, prin structură și manifestare. Solidaritatea lor e mecanică, după expresia unui sociolog, vestit prin studiile sale asupra societăților primitive. Asemănân-

du-se, înșii se identifică. Se recunosc unul pe altul, prin asemănare, și-și recunosc și apără specificitatea, datorită acestei solidarități a nediferențierii lor. Demonul analogiei ne împinge să calificăm structura neamurilor lor, la începuturile lor, unisonă. Rolul indivizilor înăuntrul lor, e rotund egal cu al oricărui dintre camarazii de cor, al cântărețului într'un grup care execută la unison, un cântec.

Evoluția socială a neamului transformă însă, structura colectivului. Neamurile devin societăți, atunci când solidaritatea mecanică dispare, prin diferențierea indivizilor unul de altul. Ceea ce se întâmplă, atunci, teoretic, lasă să se prevadă două posibilități: sau societatea se fragmentează, prin lipsa asemănării creatorilor de solidaritate, sau... Dar despre aceasta a doua posibilitate, mai târziu. Deocamdată prima ne interesează. Deosebirile de manifestare provenite din impulsuri interne predominând conștiința socială, sau pur și simplu din necesități de adaptare, creează la rândul lor, prin repetiție, obiceiuri care transm'ise ereditar devin structuri. În cursul câtorva generații, fiecare individ sau grup de indivizi înăuntrul grupului mare acționând după structura sa, societatea devine „polyfonică”. Polyfonia caracterizează just ceea ce vrem să spunem.

Definindu-se prin coexistența, simultaneitatea unor melodii de sine stătătoare, prin emiteră dintr'odată, laolaltă, a unor cântece egal de importante, răsunând, deși intrunit, fiecare în felul lui, polyfonia zugrăvește exact starea societăților liberaliste, în care singura unitate o formează faptul de a activa concomitent, deși diferit. Societățile polyfonice, așa schematic descrise cum se poate cere într'un spațiu restrâns, sunt tipul statelor democratice liberaliste, care nu înseamnă altceva decât legiferarea dreptului indivizilor de a acționa după plac și interese personale, respectându-și reciproc activitățile considerate egal de importante. O societate de tip polyfonic ajunge în cele din urmă să se nege pe sine, ca societate, în folosul afirmării în parte a indivizilor. Societățile polyfonice cunosc curând starea de discaut, adică desbinare. (Se știe că discaut-ul înseamnă în muzică coexistența a două melodii — una ascensivă, alta descensivă — care trag în direcții opuse, cum se spune). Impotriva pericolului acestuia au reacionat legile secrete ale evoluției care au descoperit.

(Urmare în pag. 3-a)

Punctul de vedere revoluționar

în literatură

de LUCA DUMITRESCU

Ne găsim, în ceea ce privește literatura, într'un moment crucial. Deoparte trecutul, sfârșit dureros, ca de altfel, tot trecutul nostru, de două sute de ani încoace; de cealaltă, viitorul cu tot fermecătorul său cortegiu de speranțe, dar încă gol. Privim într-o parte și în cealaltă și așteptăm. Nu știe nimeni încă ce drumuri va urma viitoarea noastră literatură. Cronicarii n'au ce înregistra, iar cei câțiva esești mai îndrăzneți, nu dovedesc de loc că nu sunt fixați asupra gândurilor lor.

Oriunde statul a putut pătrunde el însuși — remarcăm într'un articol trecut al nostru — urmările arzătorului spirit nou se vădesc. Dar aci, unde, dintr'un sentiment explicabil de discredite, față de imperiul libertăților primordiale ale omului, ne-a lăsat grija nouă, celor ce ne-am închinat viața artei, încă stăpânește confuzia.

De aceea vom îndrăzni în acest articol să rupem ceea ce degetele, mâcar în fața noastră.

Pentru noi, literatura fiind un fenomen social, trebuie să urmeze exact condițiile de redresare ale celorlalte funcții ale statului. Adică, punctul de plecare al literaturii viitorului, trebuie să fie cel revoluționar. Ce înseamnă însă punct de plecare revoluționar? Iată ceea ce am dori, cu minimum de vorbe, să lămurim astăzi.

Asupra definiției revoluției, oamenii sunt în general, azi de acord. Revoluția, indiferent de caracteristicile ei de nuanță, este o răsturnare de valori. Un fel de furtună coaptă mai îndelungat ori mai în scurt timp, în cerul unui veac și declanșată la un moment dat.

Iar pentru răsturnările unei revoluții să fie valabile, se cere ca ele să fie neapărat radicale.

Altminteri întreg efortul se compromite și revoluția se transformă într'o ridicolă maimuțareală; pentru că, dacă lupta cu armele e grea, lupta cu spiritul veacului, e și mai grea. Un războiu, — care prin definiție e un fenomen politic — cu toate ravagiile ce le lasă în urmă-i, e cu mult mai blând decât o revoluție. Din ruinele lui răsar deseori, la scurtă vreme după aceea, orașele aidoma cum fuseseră. Fiindcă, războiul numai în cazuri excepționale și anume, atunci când el face parte din necesitățile tehnice ale unei revoluții, rezolvă marile probleme ale unui veac. În general însă, rămâne un act politic și ea atare legat de marginile eficacității unui astfel de act.

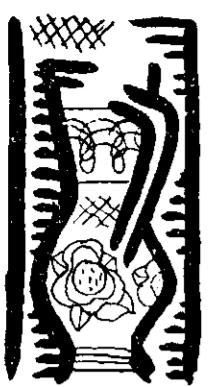
Războiul trecut e o pildă clasică, de acest gen de războiu. De aceea, dintr'un punct de vedere, filosoful istoriei, poate spune cu toată dreptatea despre el, că n'a fost necesar.

Dar, nu toate lucrurile peste cari trec furtunile sunt distruse și deci nici toate valorile peste cari trec revoluțiile, răsturnate. Rămân în urma revoluțiilor, ca și în urma furtunilor, unele lucruri cari, întregi în mijlocul ruinei dimprejurului-le par și mai semețe decât înainte.

Acestea sunt valorile reacționare; sănii în care s'a copt pe moleșitorul cer al veacului, laptele negru al revoluției.

Și-acum problema noastră poate fi socotită lămurită. Punctul de vedere revoluționar în literatură, e acela care pleacă dela valorile ei reacționare. A nega toată literatura noastră și a o lua dela capăt, n'ar fi un gest de răsturnare radicală, ci o gugumănie. A-i scoate însă idolii corupției din carne, legând-o de rădăcinile ei sănătoase, ar fi în adevăr un gest revoluționar. Iată prin urmare cum înțelegem noi să se iasă, în literatură, din confuzie.

Și-acum, pentru că să nu lăsam toată impresia că ocolim esențialul, să precizăm: drumul literaturii noastre viitoare e indicat de cei doi poli ai săi: Creangă și Eminescu.

CRONICA

LITERARA

Costin I. Murgescu: Note pentru Statul Totalitar

Colecția „Universul Literar“

Sebastian Popovici: Din ploile orașului meu, Poeme

Ceea ce ne bucură acum, când cuprindem într-o singură lectură „notele“ d-lui Murgescu, este utilitatea lor politică. Avem poate la îndemână una din cele mai corecte și mai documentate broșuri de popularizare trebuincioase guvernului, astăzi, spre a instrui publicul asupra „statului totalitar“. Târnăr, cu o judecată care a depășit dibuilele, cu intuiții exacte, d. Costin Murgescu „vede“ adevăratele probleme, și caută în rezolvarea lor, înlăturarea oricărei piedici spre convingere. D-sa este modelul de autor care câștigă aderenți la o doctrină, prin simpla expunere limpede a ideilor ei. Firește, afirmând aceasta, îl înfățișăm ca pe un cărturar, și nu ca pe un luptător. Credem însă că, în desfășurarea normală a lucrurilor, și argumentele înțelegetoare ale cărturarului pot fi instrumente pentru formarea omului nou, mai ales că „înțelegetoare“ are ca temei credința în principii. Dacă ar fi să analizăm contribuția intelectualului, (adică a celui fel de om care în ultimii trei sau patru ani, n'a făcut decât să-și pregătască inteligența pentru probleme, cu mijloace oferite de tradiția culturii), dacă prin urmare ar fi să ne întrebăm, în ce chip un cărturar, căruia nu i se știe un trecut de luptător, poate să-și dea concursul la educația țării în spirit legionar, va trebui să ținem seama de argumentele găsite pe calea unei serioase pregătiri intelectuale. Cum nu este aceasta însă tema recenziilor de față, ne mulțumim să constatăm că „Note pentru statul totalitar“ aparține tipului broșurii de populari-

zare ce asigură câștigarea aderenților. Justificăm prin însuși punctul de plecare al acestor „notificări“, fixat de d. Murgescu în formula: „Conștiința gravității... acestui moment de istorie, problema aderării la o formă statală compatibilă cu noua ordine europeană“ (p. 9). Punând chestiunea aderării la statul totalitar, pentru cine s'ar afla în „dificultatea unei opțiuni“, autorul arată deosebirea dintre stat autoritar și stat totalitar. Părând a avea același scop, (pacea și autoritatea publică) cele două forme statale se deosebesc prin realizarea instrumentului deosemeni comun: *revoluția*. Instaurarea unui regim de „pace și autoritate“ fiind o *revoluție* față de democrația de până acum, — statul autoritar concepe *revoluția* teroristă, de sus în jos, (conducerea să fie în mâna minorității spre binele masei chiar fără voia acesteia), pe când statul totalitar concepe *revoluția* morală, — de jos în sus, stăpânirea având-o deci elitele spre binele națiunii și cu voia acesteia. Doctrinarii statului totalitar prevăd deci întâi acțiunea de educare a poporului, și *revoluția* lor se produce fără violență, în momentul

când există o „iluminare națională“ (p. 11). Procesul de schimbare de regim este revoluționar, prin faptul că rupe cu trecutul, iar această *ruptură* nu este de caracter formal ci de caracter funcțional. Statul autoritar încerca să schimbe, ceea ce voia teoretic, prin legi noi, regimul totalitar crează însă, în sufletul națiunii *funcțiuni* noi, — cărora le procură, prin instaurarea la conducere, o stare de legalitate. Urmează de aici că „doctrina se fundează pe personalitate“, — iar individul, în ce privește libertatea sa de conștiință, își îndrumă această facultate după „cultul valorilor“. Criteriul uman al valorii îl fixează *eroismul*, care poate fi *eroismul morții* — (în timp de război, de prigoană, etc.) — și *eroismul vieții*, — muncă, — renunțarea la bunurile personale, sărăcia voită, — spre binele colectiv. Avându-se în vedere contribuția *fiecăruia* la binele general, se creiază astfel *responsabilitatea* și se desînșează *animatul* care întreține, în masele terorizate, lipsa de inițiativă. Prin *responsabilitate* se reabilitează omul ca individ. Relațiile dintre semeni se ordonează pe principiul camaraderiei, — care

constă într-o *dispoziție* a sufletului de a *dispărea*, de a lua *inițiativa* să satisfacă interesul țării sau al semenilor, înaintea interesului său. Practica sinceră a acestor virtuți duce la o *aristocrație* a renunțării. În problema *conducătorului* într-un stat totalitar, o astfel de personalitate nu se alege, ci se *ivește*, așezarea sa în locul de cea mai mare răspundere din fruntea unei elite fiind un act de *credință* și *consimțire*. Apariția sa o face cu puțință „cadru mistic“ al „aristocrației renunțărilor“. Conducătorul este *cel mai bun dintre camarazi*, în el „s'a intruchipat conștiința poporului“. *Asupra conducerii* rămâne deschisă problema dacă, la moartea unui inițiator de *revoluție* totalitară, — se *ivește* conducătorul continuator, deopotrivă de capabil. Nu este cazul unei soluții pesimiste, deoarece, afirmă doctrinari, cu vorbele Duceului: — „oricum inteligent și de caracter poate reprezenta și administra o națiune“. Continuitatea se garantează deci prin *calități* intelectuale, ce se pot forma și *calități* morale ce se obțin prin educație. În raportul cu cultura și creația, libere prin esență, statul totalitar prevede *libertatea* ab-

solută, cu „excluderea elementului neetic“. Dealtfel, cultura va găsi prilej de nouă fundamentare, în viața omului nou. * Nu știu dacă d. Sebastian Popovici va stăruți în năzuința de a-și face ceea ce se cheamă „carieră de scriitor sau poet“. În cazul când se va convinge că publicul, — factorul care confirmă o „carieră literară“, — îi va cere altfel de producții. Spunem aceasta plecând de la supoziția că autorul fiind tânăr, nu are încă o verificare sigură a primirii operei sale de către public, și de la constatarea că alcătuiește versuri care plac în primul rând d-sale. Am putea reproduce o lungă poemă în care preocupările formale sunt pe primul plan, ceea ce ar dovedi conștiință meșteșugului ce și-o cultivă autorul. La această conștiință formală ne-am referit, când am spus că d. Sebastian Popovici este primul iubitor al versurilor sale, sprijinind afirmația pe considerentul că, dacă lectorul ar vedea un scop în poezie dincolo de frumusețea compoziției, ar fi mai puțin satisfăcut. Problema formală fiind în creație o problemă de luciditate, deci de alegere și volunță, presupunem că d. Se-

bastian Popovici este mulțumit sub acest raport, pentru că d-sa într'adevăr isbutește lucruri plăcute, ca aceste impenzi strofe din poema „Ceață“ remarcabilă în întregime:
Din norul diafan,
Ce-utărni ca o coadă,
Se lasă o broboadă
De ceață aburie,
Și totul se subție
Se macină în zare,
Iar omu'ntr'ansa pare,
O umbră pe hârtie
Pe ramuri câte-o frunză
A mai rămas stingheră
Și se gândeste tristă
La viața-i efemeră
Și-așa de consumată
Și palidă rezistă,
De parcă e o fată
Cu mină pesimistă.
Clădiri ne conturate
În depărtarea sură,
Se lasă estompate
De-o plutitoare bură,
Și toamna mai bătrână,
De astăzi dimineată,
E parcă o cadână
Cu voal suriu pe față!
 Sigur de reușita unei versificări care altor confrăți s'ar infățișa plină de dificultăți, autorul încearcă uneri să închidă în strofă ecouri din muzicalitatea poeziei populare:
 — Nu știu — stăpâne —
 [cine-i asta
 De unde a venit și cum;

Dar știu când a trecut pe [drum,
 Pe arbori i-a cuprins năjasta,
 Au tremurat, s'au gălbenit
 Frunzele, par'că au năpărlit,
 Grădina 'n noapte a gemut,
 Iar câinele n'a mai bătut...
 Alteori, d. Sebastian Popovici duce meșteșugul versificării până la inrudirea cu arta ornamentației, fapt ce i-ar aduce, din partea unei critici formale, elogiu suprem al artei cu finalitatea în însăși starea sa liberă de orice conținut:
Valurile-au clătinat
Deodată pleoaape grele,
Și la fund au înecat
Cerul, luna și cu stele...
 Se știe însă că, în poezie, unei libertăți de conținut, adică acelei mulțumiri de a fi numai contururi, se opune libertatea de dincolo de contururi, a nețărâturii lui. Evident, poezia este, prin definiție, o încercare de a pune „țărâmură“, ca să zicem astfel „nețărâmură“, dar când zicem „țărâmură“ ne gândim la planul nescăris care se deschide în fața ochilor, acelu prag printrumare, de unde ni se pare că începe contemplația. Aici ni se poate aduce obiecția că și un isvor limpede de munte, ce poate fi trecut cu pasul de un copil, — are „țărâmură“, în felul lui. Considerația, ce ar putea veni din partea critice formale, este justă, în felul ei, și ca atare încheiem prin convingerea că poetul își va găsi prețuitori.
 Odată cu placheta „Din ploile orașului meu“, d. Sebastian Popovici ne-a mai oferit și culegerea de versuri mai bogată, „Dumnezeu la mine'n casă“, de a cărei contribuție la văderea talentului autorului ne vom ocupa în altă recenzie.
 CONSTANTIN FANTANERU

LEGIONARI

Din jertfa celor ce-au știut să moară
 S'a ridicat duh luminos în țară
 Și din a prigonirilor furtună
 Al biruinții imn acum răsună.

Legionari ne'nvinși ai țării sfinte
 Ne sunteți azi icone din morminte
 Și cu evlavie vă încoronă
 Întreaga nație legionară.

Porunca Căpitanului ni-i lege
 Și inima ni-i către noul Rege
 Nădeia biruinții viitoare
 În lupta pentru dreptele hotare.

Să ne-arătăm vrednicii de naintași
 Ce ne-au purtat spre biruința pași
 Și 'nspre victorie, tot înainte
 Legionari ai țării noastre sfinte!

LEGIONARI CĂZUȚI

Legionari căzuți pe-a patriei altare
 Sutarele vostru-abea acum răsare;
 În biruință vi s'a preschimbato osanda
 Căci jertfa vieți voastre ne-a adus izbândă.

Din trupurile voastre coborite 'n tină
 Vor crește lăcași vesnicii de lumină
 Să ne arate calea înainte
 În drumul drepturilor noastre sfinte.

Legionari căzuți, mărire vouă!
 Pe voi se 'nalță România nouă
 Ce va urca mereu biruitor
 Asemeni unui răsărit de soare.

M. Vîlcoveanu

DIN SUFLETUL CURAT...

...Un gând curat, ca roua care pică
 Pe florile de câmp care zămbesc,
 În suflet astăzi parcă găsitesc
 Ca pe un parfum de-albastră levănțică...

E-un gând curat, ca și o rugăciune
 Pe care-o spune'ți strună un copil,
 În caldele Dumineci de April;
 Când a'nvat Isus print'ro minune...

E-un gând curat, ca apa din Isoare
 Ce potolește-al dragostei pojar,
 Din care sorb și eu un degetar
 Ca să-mi astămpăr setea arzătoare...

E-un gând curat, ca roua care pică
 Pe cristanteme și pe tranșafiri,
 Înviind trecutele iubiri
 Cu un parfum suav de levănțică...

George Petrache

STROFE PENTRU LUNĂ

Plutești măreț peste sate
 Și peste'ninderi de înșii,
 Te scaldă în mări adânci de liniști
 Și'n iazuri de singurăitate.

În drumul pribegiei tale,
 Cu zămbete de Cunișundă,
 Din cer, crini albi, avorîți în undă
 Și-așterni lumini sfioase'n cale.

Argint valvar în noaptea-adâncă,
 Pe gânduri adormite picuri.
 Când El și Ea își spun nimicuri,
 Ce stai pitită după stâncă?

Petre Vîlcoveanu

Corespondența noastră

NORI

Imi cântă'n suflet adierea vieții,
 Mi-adeuce'n ale nopților popasuri
 Chemări descătigate'n mii de glasuri
 Ce'n ceruri poartă valul tinereții.

Dar sufletu-mi se sbuciumă'n impasuri
 Și nu mai văd decât întinsul ceții
 Și nori m'apăsă'n zorii dimineții.
 Ca'n moarte'ncet, trec ceasuri după ceasuri...
 Când norii'n ceruri legăna-va vântul,
 Va împrăștia și norii grei din mine,
 Să simt din nou cum mă îndeamnă viața.

Ce dulce va suna în suflet cântul
 Și ce lumini veni-vor să m'aline
 Când va renaște'n soare dimineața.

Elvira Orza

REFUGIAȚII

Se scurg mereu, în căduri
 Pe drumuri, grei și troeniți de jale;
 Și-n mersul lor, sunt înșuși de gânduri
 Strângând, în ei fiorul mântuirii, joc sacru
 [de vestale...

Se scurg mereu, în căduri
 Ei, urgisiții,
 Calvar de veghe, în vremuri din trecut
 Vedenii de Sibila, citanți printre rânduri
 Ei, umiliții...

Se scurg mereu, în căduri
 Infometați de doruri, de pământ,
 Râniți în suflet, în tot ce au mai sfânt!
 L-e gândul impietriit pe fețe, venin
 Din vremuri de băneții, asfîții
 De sori din locuri ce au murit!

Nemângăiași se'ntrorn'apoi, spre zăritle ce au
 [părăsiți.
 Cu focu'n suflete de dor și chin,
 Sărută'n gând pământul, pământul lor ce au
 [lăsat, sfîșit

De sângele val, ideal străbun!...
 Transfigurați privesc'n sus, spre marele
 Și tainic înțeleg... Pe frunzi le joacă soarele...

S'au recules!
 Iși știu deacum menirea
 Știu calea ce-au de ales:
 Ce-s neam străin, s'afle știrea
 Ei, trup și suflet cu pământul lor, vor
 [înfrățirea l...

Se scurg mereu, în căduri, căduri,
 Pribegi, se'nsceru pe drumuri rînduri,
 [rânduri!...
 Victor Pela

STAMPA

Așa incremenită pe pagina gălbuie
 Cu ferestruici născute din joc pitic de ac —
 Prin pubelea amoriță cetatea mută stie
 Răspărul vremii sure spre cuibul unui veac.

Dacă sărind aievea și tu aleeși piedici
 Ai poposi la malul câmpilor de-aurini —
 S'ar deshuși în piatra pieși pași edici
 Aduși cu zăngănitul armurilor din lunc.

Donjonul urcă jalnic spre cerul de cenușă,
 Logodnic răsună'răi ce-o știu plutind în aer,
 Cu foșnet, iederi dese în crăpături de ușă
 Se leagună sbările când tremură un veac.

Străzi strănte cari sub umbre jilave și'n-
 [chegate
 Au admirați amurgul cu zarea violetă —
 Susțiu în spate străbate balcoane 'ngemănate
 Sub cari un Romeo aștepta o Julieta.

Aici a stat poetul cînd a săpat în vers
 Conturul suet, al spadei lipită grea de sold;
 Dincolo feudalul pe calul — stînd — în mers
 Cu aripile căștii schitează dur imbold.

Din ziduri drumuri frânte în unghiu tocit.
 [spre mare
 Inseamnă urma oarbă a grelelor victorii;
 Eroicele jertfe, ca treptele de game,
 Le simți urcînd cetatea pe piscuri de istorii...

Așa dormind sub linii trecutului te'nspăimîntă
 Văzându-l — trup — d-easupra prăpastiei
 [de-acum;

Zadarnic mîna trează cu pana se frămîntă:
 Inelele de căntece nu sunt decât fum...
 Ștefan Aug. Doinaș

VESPERALA

Cînd soarele-și înmoaie obrazu'n roș de
 [coarnă
 Și vîrfurile svelte din potoliiții brazi

Aprind făclii de veghe — în ostentit amurg —
 Vezi carul zilei stinse cum oistea-și întoarnă.
 Adorm, în șipote tainic, isoarele, pădurea,
 Stingînd în ele frează de visuri, doruri
 [imute...

Și-apleacă 'ncet urechea trudiți cerbi
 [s'asculte
 Netălmăcite taine, doinind în svon de liniști,
 George P. Leghea

POVESTE

În ochi purtai afund de miez de noapte
 Crescut încet sub svon de umbre grele.
 Adâncul lor înmugurea în stele
 De basme 'ne'ntese și de soapte

Ce-au poposit în lanurile coapte
 Crescute pe ogorul vieții mele.
 În drumul meu de-am înaltă vîntrele
 Din visuri dragi, le-am ridicat cu proapte

De largi nădejdi, ce le-am furat din taina
 Privirii tale, — ocean în care
 Mi-au înecat atîta gol de suflet.

De-atuncea toamna s'a 'mbrăcat cu haina
 Azurului ce-mi ninge pe cărare
 Nămeții de-odihnă dup'un veac de umblet.
 Ioan Oana

PRIBEGIE

Mai tremură'n adîncu
 Pămîntului din mine
 Ca'n fundul unei scorburi scripă de putregat
 Lumini din care m'am adăpat cu vieță. Hai

Înimă, să năruim tot ce a fost trecut
 Să nu mai știm de cântul
 Care ne-a stors din vine
 Tot sâmburul nădejdi pe care l-am finit
 Ascuns — așa credeam — de-al umbrelor alai

În fundul himei grele
 Mai pălpăie o clipă
 Ca într'un ochiu de smîrc un palid strop de
 [stea

Scînteala care-i leagă'nul trăirii. Ea
 Mi-a adus povara pân'aici pe drumul
 Spinol, al nopții mele
 Și m'a purtat pe-arișă.

Dă-mi mîna, înimă, vreau să fim unul
 Să nu ne pierdem calea'n întinderea de nea.

Imi susură'n wreche
 Un cântec nou ce-mi scaldă
 Ca un potop de raze un câmp smălțat cu flori
 Toți mugurii nădejdi, — largi ceruri fără

Hai sufletele pribeg să îngropăm trecutul
 Ca'ntr'o cetate veche
 O amintire caldă
 Și iarăși să pornim din capăt începutul;
 Mai încercăm odată ca de atătea ori.

VÂNTUL NEGRU

Mă doare struna pieptului, mă doare..
 Vînt negru-al stepel, sbucium fără rost,
 Cîta prin țârlă serii adăpost,
 Cî'n hototul vîntoastelor — mirare —

A cășunat peste cătumul nost'
 Cu fluere, cu năruși și chimvare
 La brău, de n'a rămas în pomii stălpare
 Jucata'n hora lui să nu fi fost.

Auzi cum în salcâmi, c'a'ntr'o genună,
 Prăvale groltoș de strune sparte
 Cu rânjetul sticlit pe-un ciob de lună..

Ni-i Dumnezeu de suflete departe...
 Sfîrșește clipa'n auit și sună
 Tărziu, la porți, un deget dînspre moarte..
 Anrei Dumitrescu
 Pe zonă, 5 Sept. 1940.

CÂND ANII TREC

Ce tristă lîniște începe, când spre adînc cobori
 Și luneci p'alba pantă, a anilor trecuți!
 Amurgul roș și jalnic, îți face semn prin nori
 Iar amintirile — petale își cer să le săruți.

În ochiul-mi obosit răsai, tu mugur alb de viață
 În desfrunzitul suflet, tăcute porți deschizi.
 Încet vraja-ți de față — deși parcă prin ceață
 S'emprăști lin ca'n munte, un miros de molifi.

De când mă știu — în carne — eu am purtat
 [lăcate
 Și-am mers într'una vajnic, alături de drum,
 Schimbam în orice clipă, lumeștile păcate
 Pe stele și pe ceruri — argintării de fum.

Cât te doare acum — iubire — pe aproape.
 Sperași și 'mpăcare, pe suflet să-mi presari.
 În gând deși le văd pe toate, vremeliici sub
 [pleoaape

Aș vrea să mai văd lacrimi, în ochii tăi prea
 [mari!

Toate deacum se leagă, de roua de sub gene
 Căci stropul din privire, speranță și soroc
 Mi-au fost din nasteri date, plimbările alene
 Prin pagini de albume, pribeg de noroc.
 12 August. Braila.

TOPOR VSEVOLOD

VECIE ALBA

Altoi cu visuri albe, cresc strune de vioară,
 Umplînd vecia albă cu albele cântări.
 Cu giulgiu de lumină mă'mprejmune ușoară
 Iluzia sfîșită, cîrind din mine zări.

Aplec eternitatea pe-a apelor ogîndă
 Ce-mi pune'n ochi visarea și'n mîna un condei
 Cu care suflu viața scripilor din tină
 Și'ncheg din umbre moarte, Isuși și Dumnezei.

În umede isoave, soroacele stau scrise
 Cu fulgere 'mpietrite'n vecernic necuprins:
 Cu'n zămbet fac să cadă greu lacrimile 'nchise,
 Și ingenuchi sub vrerea-mi destinul crud,
 [învine.

Tresar din adîncimea țesută în milenii
 Legendele visate de mii și mii de vieți.
 Acum descătigate, prin înmurii ca de denit
 Plutesc în adorarea întâii dimineți.

Cu crini albi, serafici, ai brașelor de stele
 Dau binecuvîntarea străjuitoare 'n larguri
 Și'mi culc pe gânduri fruntea vag intristări
 [mele,

Plecându-mi lin genuchii pe frîntele catarguri.
 MARIA CONSTANTINESCU-PIEȘTI

ZVON DE HAIDUCIE

Mi-am întîlnit ursita pe cărare,
 Și-am vrut să 'ntreb de mine vreo veste.
 În ochii gri, cu adăncime celeste,
 Am deslușit ziua de mîni, — dogoare —

Cu-o mână sprijinită de-un stejar,
 Și alta pusă drept pe umăr mie,
 Creștea furtună, sbuciumată 'n tie
 Ținându-mă 'ncețat și tutelar.

S'a aplecat apoi să-mi spuie-o taină,
 Vorbind încet, în palmă, la ureche.
 Stejarul s'a 'ncrustat în scoarța veche,
 Dar eu m'am străns cutremurat în haină.

S'au ridicat oșelele tăcerii,
 Și'n umbră mi-au încercuit chimirul.
 Ca să petrec ursitei singuratic firul.
 Toți borii s'au dus în fundul serii...
 TEODOR CAZABAN

VERSURI PE FRUNTEA TOAMNEI

Ingerii rămași sunt ai tristețiilor...
 Cineva a ucis cuvîntul mișlor,
 a întins liniștii în sevă de noapte
 și-a blestemat lumina'n miază noapte...

Golul sufletului ploaia ni-l știe...
 Se adună acolo, nebună, săcicie,
 și parcă ea e Marea cu Moarte
 ce inspre mult cerșit liman o să ne poarte..

Pământ miroase'n noi amintirile...
 De-acum ne blestemăm și iubirile.
 Nu vrem decât prohodiri și uitare:
 ne va fi admira'rea'n mîngiere mare.
 Emil Târnoaveanu

Poezia lui Mihail Beniuc

Din lirica ardeleană

de GEORGE SBARCEA

Dela acele Căntece de pierzanie, a căror nouitate și densitate lirică a conturat definitiv una din cele mai autentice poente poetice ale Ardealului tânăr, d. Mihail Beniuc se dovedea urcând drumuri singurace și primejdioase...

Dacă în „Căntece de pierzanie” d. Mihail Beniuc era fără doar și poate un răsărit, atât împotriva tiparelor sociale...

Să fi ajuns oare poetul la calmul acela lăuntric, finalitatea oricărui suflet?

S’ar părea din timbrul cântecelor noui, că suvoiu de tinerețe sălbatică, ce gâlgăia din plin în prima culegere lirică a d-lui Mihail Beniuc, a fost captat și îndreptat conștient spre anumite orizonturi mai alărgite și mai înseninate...

„Se tescuește ziua — poamă stoarsă — Dă glas Octomvru 'n vîlle naturii,

Ca mustul tînar scarele se varsă Pe buza tremurată a pădurii,

Azi-măine chihotind și eu, și eu Incep culesul mare al vieții;

In pieptul meu atămă tot mai greu, S’au copt bag-sama strugurii tristeții.” (pag. 5).

Nu mai că maturitatea se împlinește cu sacrificiile zi de zi, ceas de ceas repetate ale spiritului și poetul a ajuns la acest „cules mare al vieții” cu „strugurii tristeții”. D. Mihail Beniuc dovedește cu poemul liminar al noului său volum că posedă virtutea unei lucidități creatoare de esență gîde.ană. Dela cea dintâi culegere a sa, poetul a ajuns pârtaș treaz al creației sale...

In cerul serii luna ‘ntinde arcul Fără săgeată, fără nicio țintă.

Ce doruri vagi vor iarăși să te mintă, Biet suflule, de iar cutreeri parcul?

Se uită felinare cum mă plimb Pe vechile alei din tinerețe

Și lacul unduind vrea să mă ‘nyețe Că orice val durează doar un timp.

Zădarnic sunt visele și truda, Ca peștele ne scapă prin năvod Ce-l nemurire ‘n pieritorul rod —

Și totuși bate inima, zăluda. Mai bine țî-al culca tristețea veche

Retras și mut pe lemnul unei bănci, Copaci, sumbri cavaleri cu lănci,

Vor sta tăcuți la capul tău de veghe”.

Am citat în întregime poemul, el fiind caracteristic pentru lirica d-lui Mihail Beniuc. Limezimea și simplitatea versului se păstrează aproape pretutindeni, împreună cu acea muzicalitate nu de natură lexică, ci interioră. Armonicele acestei muzicalități sunt tristețea densă de care făcăm mai sus amintire, o nostalgie evocare a trecutului și simplitatea organică, necăutată. Ascultați grava cîntilă din versul:

Tinerețea mea

Ah, tu sanie

Pe cărări de nea

Și pierzanie. (pag. 7).

Oare cel care are puțința de a condensa într-un singur vers atîta densitate de sonorități și tristețe, nu este un mare poet?

Dar d. Mihail Beniuc nu și-a părăsit atitudinea sa de Ironă și răsărit. Dacă maturitatea l-a făcut să cîntărească cu totul alte măsuri lumea și ale ei, ajutându-i să atingă limanurile unei lucidități evidente, apoi apar pretutindeni sunetele acelea de sfidare a vulgului, a moralei curente și a „vițelului de aur”:

Eu n’am dansat în jurul vițelului de aur

Și prea puțin îmi pasă c’_n lume trec boem,

Pun mai presus de toate, o ramură de laur

Și mai presus de laur un viitor poem...” (pag. 78).

Schimări totuși, se remarcă numeroase. Să nu uităm mai ales transformarea suferită de aspectul erotic al poeziei d-lui Mihail Beniuc. Dacă în „Căntece pe pierzanie”, mai ales în ciclul „îndureratului Eros”, poetul lăsa sentimentul erotic să se manifeste în voie, de astădată el a fost înfrînat, filtrat prin tristețiile grele ale creatorului și devenit aproape aerian. Erotica în noua etapă lirică a d-lui Mihail Beniuc este indisolubil legată de sentimentul ireversibilului, pe care-l naște amintirea anilor tineri. Dacă, în acel Sărut, dela pagina 54, care are ceva din melancolia și puritatea versului eminescian, chiar în rezonanța-i formală, erotica revine ca o temă principală, apoi ea este asemenea ecoului: stearsă, incoloră, fără consistență.

Tehnic, d. Mihail Beniuc a recupert o nouă victorie asupra sa însăși. D-sa întrebuintează cu aceeași facilitate versul alb sau rima severă, depășind absolut toate dificultățile prezentate de materie. Numai anumite, am spune, vulgarități de limbaj, cu predilecție folosite, s’au păstrat și în „Căntece roni”. Acestea, deși uncori eclipsează farmecul versului, dau alături o savoie aparte poeziei d-lui Mihail Beniuc, aptopiată de cea a maghiarului Ady Endre. Prin recitalul volum de versuri, plin de originalitate și robustă creație, potența lirică a provinciei transilvane primește o nouă și strălucită confirmare.

In lumina ultimei sale culgeri de versuri.

Monete din timpul migrațiilor germane

- Imitațiuni barbăre - de CORNELIU SECASANU

Epoca năvălirilor barbăre este cunoscută în istorie sub numele de migrațiuni popoarelor.

Barbarii din Vestul Europei cucerind imperiul roman, în sec. al V-lea și al VI-lea întemălară imperiile lor. Acești barbari la drept vorbind neavând nici o cultură proprie...

Vom studia monetele fiecărui popor năvălitor.

VANDALI au cucerit aproape întreaga Europă până s’au așezat în nordul Africii, unde au fondat un imperiu care dură mai mult de un secol (429-533). Monetele bătute de ei sunt imitate de pe cele romane...

HERULLI. Odcăcru, comandantul trupelor mercenare din Italia, desfășurînd imperiul de Apus, întemălă în Vestul Europei un imperiu care dură dela anul 476-493. Acești barbari imitară „solidi” împăratului bizantin Zeno...

La moartea lui Teodoric, fiica sa Amalasontha urmă la tron tatălui său.

Marele nostru poet George Coșbuc descrie foarte frumos această epocă în admirabilele versuri din „Regina Ostrogoților”:

„Măi privit în totdeauna ca pe o pîdică din cale.

„Mi-ai ucis pe năutul sfințic și radeai, că lumea plînge

„Mi-ai luat apoi copilul, să-i ucizi! Și-am zis: e bine!

Tu-și ești tată și ai dreptul peste fiul meu ca mine.

Dar el nu era al nostru, el era al țării ntregi,

N’ai ucis în el un rege, ai ucis un șir de regi.

Vii, acum trimis de alții, vii să scapi și de regină.

Teodot îți temi domn’! O ș’o pierzi, a cul e vina?

„Am putut să fac revoltă, ori pe-ascums să te omor,

N’am făcut-o, că-mi milă! Nu de tine, de popor!

„Tu erai un om de luptă, fărai rang și fără nume;

Eu țî-am dat coroana țării, să te fac stăpîn pe-o lume.

„Și-acum asta-i răspătirea ce mi-o dai?... E tct ată!

Dacă moartea mea țî-ajută, vino strînge-mă de găt.

Nobilia, cu ochi de flăcări, e privește ‘n față-i drept

Și, zicînd, desface haina de pe tînarul ei piept.

Iar mișelul stă, se u-tă, — dă apoi; și grabnic undă

Sîngelui țîșni din rană; și-a căzut Amalasonda.

Surd vrea prîn codri vîntul, Brazil se ndoiaur de vînt,

Urletul suna sînstru ca un urlet de mormînt.

Parc’ă negrele blesteme și-le-a mestecau haotic

Mil de glasuri, țara toată, tot poporul ostrogoc.

Teodot, tu răzi! Dar moarta cea lipsită de sînuri,

Iși va răscula poporul, să te sfașie de viu!

nari; ele au pe avers numele lui Hilderich (2) în feiul următor: D(omi)nus N(oster) HILDI RIX REX, iar pe revers FELIX KARTG; uncori au și cifra XLII, vrînd a spune că piesele se împărțeau în 42 fracțiuni. (Vezi fig. 2).

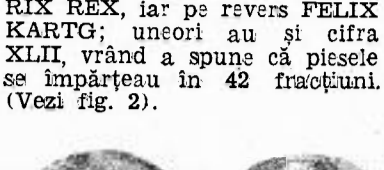

Fig. 2

Fig. 3

cea ce dovedește că piesele au fost bătute la Ravenna. (Vezi fig. 4).

Fig. 4

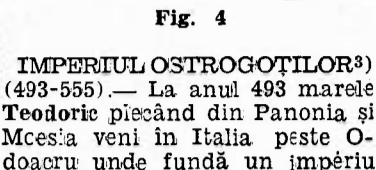
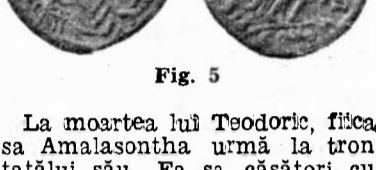
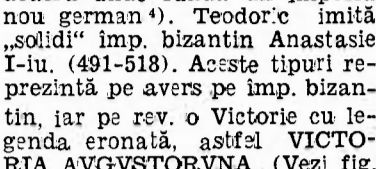

Fig. 5

Theodot a fost în ceie din urmă omorit la Ravenna de un general revoltat (536).

El a domnit dela 535-536 și a bătut o serie de monete de bronz „nummion” avînd pe avers bustul său încoronat și drapat spre stînga cu legenda D(omi)nus N(oster) THEODAH ATVS REX, iar pe revers pissa ne înfățisează o Victorie cu o coroană de palmier, imitînd reversul monetelor romane de altă dată însă cu legenda eonată: VICTOR IAP RINCIPVM. (Vezi fig. 6). Aceste monete au

Fig. 6

fost bătute la anul 536 și e foarte probabl că ele se referă la vizita regelui Ostrogot la Roma.

Sub Athalaric (536-54) fiul Amalasonthei s’au bătut o serie de „tremisii” de aur imitînd tipurile monetare bătute de Justinian, însă barbarizate. (Vezi fig. 7).

Fig. 7

Se mai cunosc apoi monete de argint „siqua” dela regii ostrogoti Vitigis (536-540) (vezi fig. 8), iar altele dela Badvis (5).

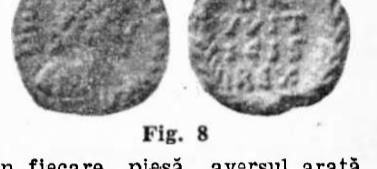

Fig. 8

In fiecare piesă aversul arată chipul regelui Ostrogot, iar reversul arată numele aceluiaș rege.

Intre anii 555-568 toată Italia fiind sub dominația bizantină nu vedem apărînd monetele regilor barbări. In acest timp Roma bătea moneta de bronz quassi autonoma.

IMPERIUL LONGOARZILOR (7) a avut o durată mai îndelungată. Acești barbări cucerind Italia sub regele lor Alboin (568-572) și O'eph (572-574) au înființat un stat puternic.

După părăsirea Daciei de către Aureliu, (270-5), Vandalii au stăpînit Transilvania și Moldova până la Prut și Nistru. Fîind bătute de imp. roman Probus (277) trec în Spania și de aci în nordul Africii (429). Sub regie lor Genseric cuceresc Italia și Grecia. Regatul Vandaliilor a fost desființat de Belizar, generalul lui Justinian.

Aceste piese au circulat dela 523-530 d. Chr.

Nume dat Goților Orientali. Goții propriu zis au dat naștere Ostrogotoilor, Vizigoților și Gepizilor. Aceștia din urmă au coborît dela Marea Baltică și au stăpînit Dacia de dincolo de Olț și Carpați până în șesul Tisei. Imp. bizantin Marcian se obligă să le dea o sumă de bani anual ca dare și le recunosc stăpînirea Daciei, stăpînirea care dură până la anul 566 cînd statul lor a fost sfărîmat de Longobarzi și Avari.

Dintr-o familie obscură, însă un brav și încercat general. El a fost ales în locul încapabilului Teodot.

Badvis e mai bine cunoscut sub numele de Totila (541-552). El se distine în războaiele cu imp. de Răsări.

Adică a oamenilor cu barba lungă.

Alboin moare ucis de fiica unui rege gepid.

(Urmare în pag. 7-a)

Higiiena culturii

de ION A. BUCUR

A scrie despre higiena culturii, este o datorie a tinereții noastre. Nu trebuie să ne facem iluzii, crezînd că putem determina, sau că putem crea un stil. Această chestiune s’a pus și se va pune și mai mult în viitor, rîmînînd ca harul unui stil să pogoare odată din înălțimile fără de înțeles și să devină esența românească, geniul românesc, expresia învierii românești, certitudine.

Dacă nu vorbim despre faptul culturii în sine, și asta mai cu seamă că la început de lume, înșisi termenii se nasc, ei nu se mai pot numi după o manieră veche, realități spirituale noi, putem totuși vorbi despre cadrul culturii, despre hainele ei, despre higiena ei. Asta ne interesează deaporoape, deoarece în casa în care ne-o clădim, în aceea vrem să trăim.

Este vorba de a ne apăra spiritul de natura falsă, de deoparte, iar pe de alta de a ne crea mediul, unde spiritul să se desvolte și să rodească.

Oricum ar fi înțeleasă cultura, oricum s’ar înțelege de acum încolo, ea privind sufletul omensc, — conține o singură constrîngere: aceia a depășirii, a transcendenței.

In felul acesta înțelegem higiena culturii, în sensul platonician o neadormită purificare și efort spre perfecțiune.

Dar omul platonician avea o morală. — Morală care era tocmai constrîngerea, restricțiunile cari isvorau din principiul perfect și, pentru a ajunge la el.

Spunem în treacăt că platonismul trăia totuși, drama harului, el nu fusese vrednic de învierea prin jertfă. El este acel care „nu este vrednic să deslege curelele încălțăminteii”, totuși este prefața creștinismului.

Platon a luptat pentru higiena culturii — contra sofiștilor — cari necunosând încă decăt principiul parvenirii — ca țel — prin oratorie, teatru, poezie, etc., ajunsese să creeze un curent de descompunere și moarte în lumea ateniană.

Deci, chiar cultura care nu e bazată pe un principiu, care nu prezintă o constrîngere, o morală, este sortită morții. Iată că se cere o atitudine, o demnitate. In casa culturii trebuie să te miști demn.

Noi știm care este țelul oamenilor. Așa cum a spus-o Căpitanul: Învierea. Dar aceasta este Învierea creștină. Este Fiul Omului, este Hristos, este Iisus cel ridicat din morți. Ţelul culturii nu poate fi decăt acela de a face din om un Domn al Învierii. Mai sigur, de a-L exprima.

Platon vorbia de umbrele realităților eterne. Despre ideile a căror umbră abia o vedem. Cu Hristos, harul s’a pogorît peste lume și i-a arătat nu umbrele, ci Învierea. Siguranța mîntuirii, nemurirea. Harul și Învierea sunt punctele cardinale ale culturii și cultura românească nu poate avea altele.

Sfântul Apostol Pavel le hotărâște pe amîndouă ca fiind condiții fără de care omul nu se poate mîntui. Romani 5.15... „darul pe care nu l-a făcut harul

acesta într’un singur om, adică în Iisus Hristos, s’a dat din belșug celor mulți”. Căci, „știți în adevăr că nimic bun nu locuește în mine, în firea mea pămîntească” — dar — mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, Domnul nostru”. A doua condiție, învierea: „Căci dacă nu a înviat Hristos, credința noastră este zadarnică...”

Harul și Învierea sunt drumul eternității. Ele au venit prin Hristos, sunt Calea. Cultura urmînd mîntuirea omului, nemurirea lui, viața fără de moarte, nu poate urma alt drum.

Suntem în realitate absolută, sîmburele ființei noastre eterne.

„Și se vor chema fiii lui Dumnezeu, fiind fii ai Învierii”.

Iar Dumnezeu a spus care e numele Lui: „Eu sunt cel ce sunt”.

Aceasta e realitatea absolută și nu alta. Noi credem în ea, este viața noastră. Am făcut acest lung incojur, ca să se vadă că nu suntem animați decăt de problema ființei noastre spirituale — atunci când am pus în discuție higiena culturii. Dar această higiena are și interpretări mult mai concrete. Se poate determina.

Socrate era ucis pentru că a luptat pentru ea și a fost numit corupător al tinerimii, dușman al poporului?

El servea mai presus de cultură, deși, în cultură, mîntuirea omului. Jertfa Mîntuirii a venit ca o încredunare eternă, că mîntuirea omului

trebuie susținută cu prețul morții, căci numai așa îl facem pârtașul vieții adevărate, vieții eterne. Pe Măntuitor L-a crucificat fariseii și cărturarii, sofiștii, cultura oficială. Pentru poporul românesc, Căpitanul a fost crucificat. Lui i s’au bătut cuiele de către oamenii cetății, de cărturari și farisei, pentru că corupea tinerimea, că era dușman al poporului, un trădător.

Primul care a văzut acea absență stranie a culturii române, oficiale, la procesul Învierii românești, a fost Ion Moța. Intr’un articol din „Revista mea” se cutremura de vidul culturii românești.

Literatură, poezie istorie, pictură, arhitectură, etc., cultura pur și simplu era absentă. Dar cultura trăia în adîncul sufletelor curate a miilor de țărani și a miilor de legionari.

Astăzi trebuie să se facă și procesul prigoanei culturii românești.

In privința aceasta se știe cine este Caiafa culturii noastre, inutil să-l mai pomenim. Mai sunt și astăzi sus pe tronurile lor, băgînd o limbă cabalistică, anumiți pontifi culturali, anumiți certificați cu higiena culturii, cărora nu le-a venit rîndul să dea socoteala.

Noi nu avem nevoie de nume, avem nevoie de aer.

La așa zisa „culturalizare a municipiului” s’a făcut curățenie.

„Muncă și Voe bună” la fel. Domnii culturali cugetă azi la nemurirea sufletului și la nostalgia paradisului pierdut.

Credem că acest început va fi continuat — până la limpezirea completă a apelor culturii românești.

Structuri polyfonice și structuri simfonice

(Urmare din pag. 1-a)

pentru societăți, echivalentul a ceea ce se cheamă în muzică, contrapunct; o modalitate adică de a îmbina funcțional, două sau mai multe linii melodice, în vederea consonanței lor. Regimentarea adică, pe plan social, a activităților economice, spirituale, etc., după normele necesităților interne ale colectivului social. Societatea (numită împreună stat numai pentru exercițiul a putere de constrîngere asupra indivizilor înfățișându-se ca antagonism între indivizi, despărțiti în conduși și conducători) societatea polyfonică se revoluționează așa dar contrapunctic: armonizînd interesele particulare cu interesele totului social. Devine societate sym-fonică (etimologia e justă și politic vorbind), adică stat în adevărul înțeles al noțiunii:

Statul nu poate fi decăt totați tar.

Statul democratic e întreprindere comercială, e societate anonimă, e orice, dar stat nu. Stat înseamnă organizm, nu mecanism.

El nu și poate trage adică ființa dintr’o serie de legi, produse arbitrare sau raționale chiar, ale cătorva, ci își ține legitimitatea dela conformitatea sa cu structura organică a neamului a cărui expresie politică este. Structura simfonică a statului totalitar înseamnă ambinarea sinergică a tuturor activităților specifice rezonante, sincronizarea eforturilor și rtmarea muncii după pulsațiile organice ale colectivului; statul simfonic înseamnă convertirea nevoii de expansiune a individului liberalist, la egalitatea cu sine însuși, la antențitate, la sens.

Departate de a impune nivelări absurde, structura simfonică a statelor totalitare lasă fiecăruia libertatea de a se manifesta și desvolta conform cu aptitudinile și puterile sale, îngrijindu-se tocmai de punerea în valoare a muncii fiecăruia, în domeniul care-i convine și în care poate deci oferi un aport mai mare și de calitate mai bună, — avînd continuu înainte efectul global pe care trebuie să-l producă. Veghînd ca toba mare să nu ajungă violoncel și trombonul picuina sau timpanele harfe, dirijorul unei orchestre simfonice are grijă în acelaș timp de momentul cînd trebuie să răsune ele, de țăriu cu care trebuie să se evdențieze, de înălțimea sunetelor și de conformitatea ariei parțiale ca arhitectura măreață a melodiei întregului.

Cine, între unisonul tam-tanului primitiv, monoton și desolat, sau harababura delirantă a unei orchestre în care fiecare instrument își cîntă melodia îndiferent de celelalte, dar odată cu ele, și nedeta solidaritate organică, funcțională a simfoniei, ar fi ispitit să aleagă pe una din primele?

Structura simfonică e structura vieții, e organologia entelehală a vîtaștilor, esența manifestării colective a oamenilor viii, treji, deplini, ajunși să și cunoască rosturile și să li se supună, liberi de orice ingerințe externe. Statul totalitar care o întrepruază oricît s’ar manifesta de greș, eventual, la un moment dat (ceea ce noi credem că e cu neputință tocmai din pricina caracterului său de necesitate), este conformitatea vieții cu legile sale ceulte.

ION FRUNZETTI

De vorbă cu d-na Lucia Sturza-Bulandra

Din convorbirea ce am avut-o cu d-na Bulandra, despre premiera piesei „Hoții”, care a avut loc Dumănița seara 20 Octombrie, desprind următoarele:

„Hoții”, de Fr. Schiller, face parte din repertoriul teatrului Regina Maria, încă de acum 19 ani, când am montat-o cu Mihalescu în „Franz Moor”, Tony Bulandra în „Karl Moor” și George Vraca — pe atunci angajatul nostru, în „Roller”, tovarășul de tineriești aventuri a lui „Karl”.

— De ce n'ați mai reluat-o?
— Am fi reluat de mult această frumoasă lucrare dramatică, dar reprezentarea ei fusese oprită de forurile politice din trecut.

Astăzi, ridicându-se interdicerea, am înscris-o d-n nou în repertoriul nostru pentru această stagione (repertoriu cerut de Ministerul Artelor) și teatrul nostru e singurul teatru particular care hotărăște să o monteze.

— Lucrul acesta a fost recunoscut și de d. Radu Cyr, care venind în fruntea direcției generale a teatrelor mi-a afirmat că știind de această intenție a noastră, a renunțat la dorința pe care o avusesse de a monta „Hoții” la Teatrul Național.

Trebuie să-i mulțumesc încă odată aici, pentru eleganța gestului său.

Jucăm piesa cu același titlu „Hoții” și în aceeași traducere pe care am mai jucat-o și anume: a d-lui Liviu Rebreanu.

O jucăm pentru frumusețea ei literară, pentru tot ce conține ca poezie, romantism și lirism, pentru frământările ei sufletesti, pentru perfectia ei alcătuirii, pentru intensitatea mereu crescândă a acțiunii, care, interesând și emoționând pe spectator, au creat în jurul piesei o atmosferă de succes nedemnită, ori de câte ori, și ori unde s'a jucat.

„Die Räuber”, jucată la 1782 este și astăzi tot atât de vie, când o citești, o studiezi, o interpretezi, sau o ascuți ca spectator.

Piesa nu a putut îmbătrâni, căci este străbătută de un suflet tineresc nemeș.

— Și dacă tinerete înseamnă: curaj, energie, avânt, iluzie, putere de muncă, încredere, chiar teme-

ritate, pe lângă voința de a înfrânge obstacolele și de a birui necredințele, păstrând voința și elanul, noi cei patru directori ai teatrului Regina Maria, ne putem fidi: că posedăm încă aceste daruri ale tinereții. Căci altfel cum am fi putut duce la bun sfârșit — timp de 27 ani — povara istovitoare a direcției artistice și administrative a teatrului Regina Maria, fiind în același timp, actori în trupa noastră — și interpretând roluri de căpetenie?

— Firește, că a contribuit la izbândă noastră și adăosul următoarelor însușiri dobândite de-a lungul anilor ce s'au scurs: ponderea, seriozitatea, seninătatea aceluia care nu sapă groapa nimănui, clar-vederea căpătată prin educație, instrucție și experiența alături ani de muncă neîntreruptă spre teluri demne și înalte.

— Traducând piesa d. Siviu Rebreanu, a făcut câteva tăieturi în textul original. De ce?

— Tăieturile acestea au fost făcute și în textul german. Realitatea este că noi jucăm textul Burgtheater-ului, după care s'a și făcut traducerea.

— Vorbiți-ne, vă rog, despre cei care au contribuit la realizarea acestui spectacol.
— Mulțumesc d-lui Sahghian care a pus în scenă acest spectacol și tuturor elementelor tinere din trupă, care dovedesc răvnă și talent. De altfel, aceasta a fost în totdeauna mândria conducătorilor teatrului Regina Maria: să se înconjoare de elemente tinere, care, după ce își fac ucenicia la noi, pot să fie solicitați cu folos de scenele naționale sau particulare.

— Proiecte?
— Deocamdată, toată atenția noastră este îndreptată asupra viitoarei premiere: „Onoarea” de Sudermann, al cărui elogiu nu-l fac decât prin faptul că am ales-o.

— Ce piesă veți juca dv.?
— La timp, voi anunța care piesă am ales-o, din cele multe care îmi stau la îndemână — a încheiat d-na Lucia Sturza-Bulandra.

Febră

De umbra mâinilor tale, mâna mi-o anin;
Suntem singuri între perdelele de catifea...
Umbra ta sărută flacărele din cămin,
Flăcările tănjeșc după umbra ta.

Glăsuț tău — hulubul din gând, ștreqarul —
A mbrăcat totul într-o haină sonoră.
Ceaiul s'a răcit... a tăcut samovarul;
Acul de ceasornic s'a oprit lâng'o oră.

Iubita mea, stau lângă tine și te-ascult;
Perdelele s'au lăsat... și tu vorbești în șoaptă...
Afară ziua albă o fi pătruns de mult.
Mai stai... În jurul nostru — vezi? — e numai noapte.

TRAIAN LALESCU

DOUBLURILE

de roluri, impuse de noua cărmuire a Teatrului Național actorilor tineri, au menirea să verifice și să consacre pe cei puși la încercare.

După izbândă raportată de d. Vasile Crețoiu în „Faut”, am avut bucuria să aplaudăm în aceeași piesă apariția d-nei Eugenia Voinescu (Margareta) și a d-lui D. Sireteanu (Mefisto). Meritul d-nei Eugenia Voinescu, e cu atât mai mare în această reușită și vibrată însușire pe care a dat-o Margaretei, cu cât însușirile d-sale scenice o indică fără putință de tăgăduire, pentru o deosebită atenție la distribuția rolurilor de intens cloac dramatic și de ispititoare femininitate.

Dar interpreta Margaretei a afirmat în ultima scenă a copo-coperei lui Goethe, și o iscusită neobcinită în dozarea și gradul „efectului”, o deținune clară în cea mai vie și repede rostogolire a vorbelor, un simț al nuanțelor, stăpânire și expresivitate.

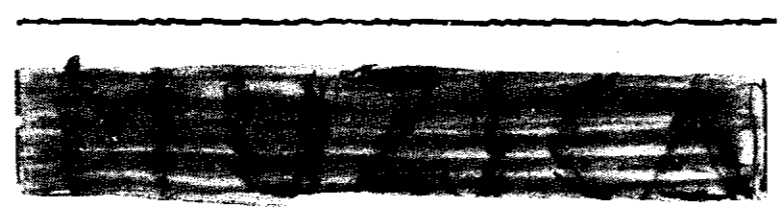
Cu aceste daruri, d-na Eugenia Voinescu, se dovedește un element pe care prima noastră scenă, se va putea bucura de acum încolo la alcătuirea repertoriului său.

Pe d. Sireteanu, talent vigoros și expresiv, beneficiar al unui glas și al unei staturi de invidiat, am vrea să-l putem judeca într-un rol pregătit în condiții mai prielnice.

Pentru că d. Sireteanu, va trebui folosit și îndrumat cu atenție ca să se poată valorifica pe deplin.

OPERETA ROMÂNEASCĂ

pe care conducătorii teatrului Alhambra, au reintinat-o cu toată strălucirea, într-un spectacol impletit cu măiestrie din cele mai

EKITAI AHN

Muzicienii japonezi s'au abătut extrem de rar prin țara noastră, mai precis, atingând numărul de doi, în zece ani. Credințioșii muzicii de operă își amintesc desigur și astăzi, de Jovita Fuentes, interpretă minunată a d-nei Butterfly. Stilul de neîntrecut al creației d-sale, desăvârșită interpretare vocală, poetică, dramatică, la care se ridicase în acest rol arta superioară a acestei ul-grăvi peisagii muzicale și crea ambiante, care deși formal, a proape fără similitudinii, pot, prin materializarea artistică a închinării, suplini până la un punct realitatea prin fiev.

Totuși, dacă în lipsă de contact direct cu un mediu, mai ales psihic, un tablou muzical imaginabil, i se poate substitui cu deștial de reușit rezultat, alături de produsul, de emanarea, de ecoul lui veritabil în muzică, deosebire apar isbitoare.

Scrim acestea, constatând că de deosebire au apărut de paginile „pucciniene” japonezante, compozițiile d-lui Ekitai Ahn, isvorite din însăși aromele solu-lui insular, din însăși adăncurile specificului japonez, dintr-un suflet și gândire japoneze. Pitorescul minuțios și ciudat, melodia desfășurată în falduri grave și insistente, polifonia și poliritmia deosebit de bogată și de felurită a instrumentelor de percușiune, o sumă de trăsături particulare de vocabular și elocință, pe care o singură audiență nu le poate încă defini, pe toate, aflate în muzica d-lui Ekitai Ahn, sunt realmente ceva nou, în lumea muzicii ce ne-am obișnuit să ascultăm, și vădă diferențiat de muzica japoneză.

Este bine că revelația ne-a fost făcută în chip autentic și sperăm să mai putem întâlni și de acum înainte prilejul de a asculta în concertele noastre, muzică și muzicienii japonezi.

autentice podoabe ale folklorului și datinelor ce-și au obârșia în Munții Apuseni, deschide perspective noui organizatorilor noștri de spectacole.

Și dacă „Tărgul Sărutului” n'ar purta către atenția noastră decât această indicație asupra chipului cum ar trebui alcătuit un spectacol românesc, azi — când trebesc folosite toate mijloacele de redeschitare a mândriei naționale — fie și numai pentru atât — sacrificiile d-lui Vlădoianu și contribuția artistică a d-lor Kirilșescu și Constantinșescu ar merita toată pretuirea noastră și a tuturor bunilor români.

S. D.

TEATRUL SAVOY

La teatrul „Savoy”, marele succes al d-lui C. Tănase, se joacă cu săli arhipline. Asta înseamnă că revista este mereu tânără în teatrul d-sale, și că va continua să placă publicului, ori de câte ori se va profila asupra ei personalitatea magnetică a acestui mare actor.

Spectacolul e bogat „plin”, humorul de bună calitate, femeile frumoase... Ce poate cere spectatorul mai mult, ca să-l facă să uite timpurile grele, ne-cazurile... și să-l introducă într-o lume de basm a zilelor de azi?

Ansambllul d-lui Tănase cuprinde însă și elemente de reală valoare: d-na Mya Apostolescu, de pildă, ale cărei interpretări sunt excepționale, fie în romanele sentimentale, pe care știe să le cânte într-o manieră inimitabilă, fie în cupletele sale de mare vervă și humor de bună calitate.

Și tinem să mai relevăm încă ceva: „baletul mexican” al d-lui Siomin, o realizare de mare originalitate.

de ROMEO ALEXANDRESCU

Mai multe lucrări proprii ale dirijorului, am adus apoi solia sonoră a patriei sale, din capătul uriașului continent vecin, pe care atât de pușini europeni și mai ales români, l-au străbătut.

Am putut înțelege, cu mare prilej, că, după cum un mare poet francez descriese Spania fără s'o fi văzut vreodată în viață, tot astfel, prin sugestivitate și crearea ingenioasă de atmosferă, compozitorul poate zugrăvi peisagii muzicale și crea ambiante, care deși formal, a proape fără similitudinii, pot, prin materializarea artistică a închinării, suplini până la un punct realitatea prin fiev.

Totuși, dacă în lipsă de contact direct cu un mediu, mai ales psihic, un tablou muzical imaginabil, i se poate substitui cu deștial de reușit rezultat, alături de produsul, de emanarea, de ecoul lui veritabil în muzică, deosebire apar isbitoare.

Scrim acestea, constatând că de deosebire au apărut de paginile „pucciniene” japonezante, compozițiile d-lui Ekitai Ahn, isvorite din însăși aromele solu-lui insular, din însăși adăncurile specificului japonez, dintr-un suflet și gândire japoneze. Pitorescul minuțios și ciudat, melodia desfășurată în falduri grave și insistente, polifonia și poliritmia deosebit de bogată și de felurită a instrumentelor de percușiune, o sumă de trăsături particulare de vocabular și elocință, pe care o singură audiență nu le poate încă defini, pe toate, aflate în muzica d-lui Ekitai Ahn, sunt realmente ceva nou, în lumea muzicii ce ne-am obișnuit să ascultăm, și vădă diferențiat de muzica japoneză.

Este bine că revelația ne-a fost făcută în chip autentic și sperăm să mai putem întâlni și de acum înainte prilejul de a asculta în concertele noastre, muzică și muzicienii japonezi.

Cronica paradoxală

Dar actorul nu se bucură de libera plămăuire. La drept vorbind, el nu plămăuiește nimic. El slujește plămăuitorului. Activitatea sa nu e creare, ci colaborare; nu e transfiguratoare, ci doar figuratoare, dacă ne este îngăduit acest barbarism. Este experiență, dibăcie, documentare; este procedeu și perseverență. Atribute ce definesc cu prisosință o Artă, — și tehnica e la îndemână oricui, e perfectibilă, susceptibilă de accentuate im-

bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Pe de altă parte, nefiind creatoare, urmează că această documentare trebuie cu necesitate să izvorască numai din familiaritatea cu operele dramatice, din intimitatea cu marile personaje tipuri ale Teatrului.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Pe de altă parte, nefiind creatoare, urmează că această documentare trebuie cu necesitate să izvorască numai din familiaritatea cu operele dramatice, din intimitatea cu marile personaje tipuri ale Teatrului.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Pe de altă parte, nefiind creatoare, urmează că această documentare trebuie cu necesitate să izvorască numai din familiaritatea cu operele dramatice, din intimitatea cu marile personaje tipuri ale Teatrului.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Hamlet, Desdemona, Faust, bogății. De aceea nu cunoaștem niciun actor mare dintr'o dată, în vreme ce pe toate tărâmurile Artei s'a debutat adesea cu capodopere. Tehnica nu este ca Artă, rezultanta fatală a personalității. Suntem ispițiți să afirmăm că artistul pur știe fără să fi învățat, în timp ce artistul dramatic nu știe decât învățând, cultivându-se neconținut. E un tehnician și nu un artist.

Don Juan, Figaro, Scapin, pe care actorul este chemat să-l intruzeze, sunt într'adevăr „urziți din urzeala însăși a viselor noastre”; nu persoana, ci tipuri, nu din viață, ci din cărți... Cultura actorului nu poate fi decât cărtură-rească, și cu cât va fi mai înfinsă, mai stăpânită, cu atât actorul va afla cea deosebită experiență, dibăcie, documentare; este procedeu și perseverență. Atribute ce definesc cu prisosință o Artă, — și tehnica e la îndemână oricui, e perfectibilă, susceptibilă de accentuate im-

Dar afară de cea dramatică, actorului îi mai slujește și cultura muzicală, spre a-și forma urechea, a-și stiliza declamarea ce „trebuie să fie o muzică”, după cum s'a spus. Este bine cunoscută de toată lumea dicțiunea tradițională a Comediei Franceze, asemeni unei psalmodierii.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

PAUL LAHOVARY

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

PAUL LAHOVARY

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

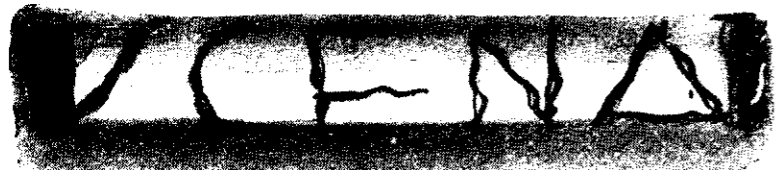
Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

Actorul trebuie să-și însușească o serioasă cultură plastică, spre a găsi sobrietatea, noblețea, expresia estetică și cea ce Schiller numea tonul mișcărilor. Va căuta mereu eleganța liniei, grația formelor, frumusețea plastică a atitudinilor și exactitudinea expresiilor. Esteticul trebuie să primeze. Teatrul nu este copierea realității, spune Allain, ci mai curând teoria realității. Actorul este și el un teoretician, un tehnician, un virtuoz. Lumea creației îi este refuzată. Intuiția nu-i folosește. Nu se poate juca cu abstracțiuni. Nu poate evada dintr'o cultură concretă, — dată.

MIHAI NICULESCU

TEATRUL ION VASILESCU: „SUFLET CANDRIU DE PAPUGIU”, comedie muzicală în două acte și un prolog, de TUDOR MUȘĂTESCU și N. CONSTANTINESCU

Nu avem destule cuvinte pentru a ne exprima satisfacția deosebită ce am resimțit, luând parte la spectacolul montat de d. Ion Vasilescu. Comedia muzicală, în vremele întunecate pe care le trăim, este un mijloc minunat de recreare. Nici nu are altă pretenție acest teatru cochet din pasajul Comediei.

O glumă delă început până la sfârșit, un divertisment plăcut, antrenant, o muzică bună, decoruri simpatice, un ansamblu încheșat și deosebit de bine reprezentat.

„Où sont les neiges d'antan” spune un confrate lângă mine, asistând la spectacol. Și desigur, era o reflexie nimerită, căci „Suflet candriu de papugi” n'a fost decât o reactualizare a vremurilor veseliei, muzicii, iubirii. Fără griji, încrezători în viață, papugi, și toți cei ce-i înconjurau pe scenă, ne-au purtat prin tinerete, prin haz, prin entuziasm, prin iubire, cu neapăsare, ca și cum toate erau dela sine înțeleșe. Ziua de mâine, ce se întâmplă azi, consecințele celor de ieri, câte amărunte uitate. Căci comedia muzicală este un spectacol care n'are nevoie de asemenea precizuni. Ei îi trebuie doar optimismul. Și muzică.

Toate sunt bune, toți eroii sunt buni. Și chiar în răutățile lor, mici meschinării, nu par comici. Iar când un moment melancolic ne umezește ochii, orchestra jre grișă să atace o melodie veselă. Umbre și strălucire asemenea unei zile din primăvară, când soarele zăbăște printre norii, se ascunde după o pordea de ploae repede, dar până la sfârșit tot el învinge, nu știi cum, când, de ce.

Un text vigoros și spiritual, un subiect ușor și simpatice. Muzica d-lui Ion Vasilescu, aduce câteva noi creații, fermecătoare, afară de vechiul și nostalgicul „Suflet candriu de papugi”, al d-lor Ronea și Chirșescu, ritmat sau mlădiat după cerințele textului. Jazzul Dinu Șerbanescu, o cheazășie pentru cei ce gustă jazzul în adevărata lui accepție.

Lulu Nicolau, plină de pastime, Elisabeta Henția, atât de pricepută dansatoare și interpretă a melodiilor, Marilena Bodescu, deosebit de bine în rol, Aurel Munteanu, voios și plin de viață, Coco Demetrescu, în reprezentatie, cu multă artă, N. Groner, răzând și provocând râsul, Marcel Emiliaș, N. Sincu și C. Obreja. Baletul mic, dar frumos alcătuit, intervine, amestecând dansul artistic cu farmecul costumelor și interpretelor.

Dans, muzică, haz, spirit, decoruri, complimente d-lui P. Miracovici. Un minunat divertisment.

VICTOR POPESCU

WITTRINA EUROPEI

„CHESTIA“
cu regimul totalitar care nu favorizează literatura să o trecem dela începutul acestei cronici la rebut.

Cine a văzut Expoziția Cărții Germane (și au văzut-o mii de Români!) își dă seama că această afirmație ține de prenoțional, de prelogica.

Tipăritura de război Germană, de altădată și de acum, de strictă specialitate și de popularizare, cu obrazul ei domnesc, cu litera titlului și textului de aur, de argint, de aramă, ni se înfățișează ca o stemă regală.

Al 3-lea Impertu ne învață cum se tipărește o carte bună și ne învață secretul profesional prin care ajungem chiar în timpul de război să avem reviste, cu un număr aniversar de pagini (Amintim între altele Das Reich).

Nu este nevoie să mai amintim că în această epocă scriitorii germani nu au murit de foame și că nici un chimist n'a fost oprit de agenții forței polițienești să se ducă disdeditimează la laborator.

Ba dimpotrivă, asistăm la o nobilă popularizare a artei: invalizi, răniți și muncitori văd înfățișat mirajul Bayreuthului și al Salzburghului; în expozițiile müncheneze și berlineze nu e oprit nici accesul inginerilor chiar, cari „pot umbra în piciorul gol“ prin săli vaste.

Strigătu vital care străbate întreaga Germanie există, oriunde, în orice scriere:

LEBEN, LEBEN, LEBEN

a trăi, a trăi, a trăi — transcris în orice poezie, în orice roman, ca un principiu constitutiv al oricărei opere artistice.

Lângă prosodia, descriptivă, care abia suferă cuvinte le, — practică și la noi de

d. N. Iorga și epigoni domniei sale, poezia germană resimțea suflul unei trăiri adevărate.

Dilthey face această remarcă într-o lucrare mai veche (Das Erleben und die Dichtung, Vier Aufsätze, Teubner Verlag, Leipzig, 1906, p. 291) cu privire la literatura germană clasică, Hölderlin, Uhland, Mörke, ș. a. că dragostea de viață a fost continuu prezentă în operele scriitorilor germani, și în genere în orice eveniment național. Astfel în „Das Reich“, nr. 23, 1940 Jahr, din 27 Okt. ca urmare la articolul lui Jurgen Petersen (care pusese această problemă într-un număr anterior): „Este tinerețea nespirituală?“ cititorii răspund de pe front, din fabrici și din Universități: „Viața este pentru noi cea mai înaltă lege“; „Noul nostru Dumnezeu se numește viața“; „Viața este cel mai bun fir conducător al nostru“; și ca să nu devină o formulă această dragoste de viață, un altul scrie: „între puterea vitală și înălțarea spirituală își caută, tânărul drumul pentru transformările ce vin“.

În „Europäische Revue“ XV Jahr, Heft 10, Okt. 1939, în articolul lui Franz Grose: „Flämische Literatur der Gegenwart“ găsim transcrierea acestui suflu vital, în rânduri de îndrăgostit în opera lui Gerhard Walschap (Faptul că acesta din urmă e născut în Flandra nu schimbă nimic): „Țara noastră este Flandra și acolo poți fi tu credincios, tare, duios și înțelept. Strănge-ne acolo, acolo unde ne putem certa, lupta, ruga, păcătu, avea copii, alerga, conjura, bea, — a trăi, a trăi, a trăi — și toate vor fi bune. Acesta va fi cuvântul de orgă, de laudă: multumim“. Și mai departe: „trăiți din plin, trăiți orele de aur ale timpului, iubitul vis de mărire și de faimă al

copilăriei voastre, trăiți-l din plin, trăiți-l din plin... etc.“

DER MENSCH
Omul este un alt punct polarizator, central, în arta și literatura germană, ca o îndreptățită reacție împotriva generației biologiste și în legătură cu dragostea de viață.

München'ner Kunstausstellung (Expoziția de Artă din München) în cari expun Ederer, marele Padua, Leo Saliger ș. a. dovădește cu prisosință înținderea și înțelegerea unei astfel de preocupări. Cu atât mai mult Fritz Klimsch, Georg Kolbe, Josef Wackerle, Karl Albiaker, Richard Scheibe, Arno Breker, Josef Thovake ș. a. cari au expus sculpturi la Berliner Kunsterhaus (Casa de Artă din Berlin) ilustrează această înaltă concepție a ființei noastre umane, care ne încântă și ne întristează deopotrivă. Preocuparea aceasta nu este exclusivă în artele plastice germane. E destul să vizionăm „Eisvogel“ (Păsări pe ghiță) a lui Wylly Krieger, ca să înțelegi necesitatea unui concept nou, care să definească arta germană actuală. Transcriu pentru viitoarele cronici, încă, numele lui Josef Pieper, Karl Truppe, Anton Müller-Wischin.

GERMANIA IUBEȘTE FRANȚA
Al doilea cuvânt nu are înțelesul gol, de afiș, al străzii.

Și despre traduceri
Este o chestiune asupra căreia ar trebui să ne oprim cândva, atât, cel puțin, cât revistele Germane se opresc (v. Europäische Revue din Okt. 1939 cu privire la literatura flamandă și din Okt. 1940 cu privire la literatura popoarelor din Europa Centrală). Desigur tot aici trebuie notate traduceri a-

mană de perdeana ferestrel; un frig cumplit îl înfioară pentru o clipă; apoi, se lasă încoace la pământ; Lunec tot mai profund... Dă-mi mâna, Ștefana Mă ierți?

ȘTEFANA: Te iert. Sunt fericită că tu ești fericit. Mă ierți și tu? Octav... mă ierți?
OCTAV: Te iert. Dragostea... noastră... sfârșește... atât de frumoasă... Ștefana... Ștefana... (Femeia ingenunchiază lângă el). Cred că... Ștefana... E o lumină atât de mare... Ștefana... Totul a fost minunat... și... (moare).

CORTINA CADE INCET,
București, 3-5 Octombrie, 1940.
MIRCEA STREINUL

Și pe bună dreptate „diversiunea“ ce s'a încercat la Riom a îndurerat presa și inimile italienilor și germanilor, ca reprezentând o ti-

pică legalitate formală, acolo unde nu poate fi vorba decât de o amplă întoarcere națională spre isvor limpid.

Importul Can Can-ului (și cât de tragic ne apare azi răspunsul impresarului care împusese acest dans, la întrebarea „unde va duce acest dans?“ „Dieu le sait“...) profetiza o înfrântă gangrenă morală. „Timpurile lui Richelieu — scrie Semjonov — au trăit visul utopic și strict legat de utopia revoluționară a asimilării tuturor supușilor coloniali. Dimpotrivă, Africa de Vest a asimilat Europa de Vest“.

Și pe bună dreptate „diversiunea“ ce s'a încercat la Riom a îndurerat presa și inimile italienilor și germanilor, ca reprezentând o ti-

pică legalitate formală, acolo unde nu poate fi vorba decât de o amplă întoarcere națională spre isvor limpid.

Importul Can Can-ului (și cât de tragic ne apare azi răspunsul impresarului care împusese acest dans, la întrebarea „unde va duce acest dans?“ „Dieu le sait“...) profetiza o înfrântă gangrenă morală. „Timpurile lui Richelieu — scrie Semjonov — au trăit visul utopic și strict legat de utopia revoluționară a asimilării tuturor supușilor coloniali. Dimpotrivă, Africa de Vest a asimilat Europa de Vest“.

bondent efectuate în limba germană din flamandă: Gerhard Walschap (Intâlnire cu Hristos, Căsătorie, Păcatul Adelaidei, Copilul); Felix Timmermaus (Țărâna de totdeauna); Ernest Claes (Donkelhof und Wasinghaus); din limba română Codreanu: Die Eisenerne Garde; (Pentru Legionari), Notăm și o carte minunată pe care studentimea noastră a scris-o doar în transcripție eroică! „Kriegsbriefe gefallener Studenten“ („Scrisori de război ale studenților căzuți“) editată de Ph. Witkop, „cartea studenților, cari, însușiții, au luptat cu curaj, în războiul trecut“.

Max Clauss în „Das Reich“ nr. 22, 1940 Jahr, din Okt. dă în articolul „Făptuirea Europei“ o soluție preconizând necesitatea unei Europe libere dar organizate.

„Pan Europa, și Statele Unite ale Europei nu sunt — scrie Clauss — o formulă adevărată unei ordine viitoare. Ambele nu spun nimic cu privire la popoarele europene a căror proprie înfățișare este diferită de izbitorul mozaic al popoarelor Statelor Unite ale Americii, după cari se hotărăște fața Continentului nostru“. Și mai departe după ce autorul constată că nici Rusia și nici Japonia nu pot

oferi decât un palid exemplu, scrie:
„Granițele interioare nu vor trebui să ne mai înfățișeze realitatea politică a Europei, exceptând granița Alpiilor, cari nu vor despărți Imperiul German de Nord de Imperiul Roman de Sud, ci îi vor uni prietenește. Nici vorbă, Europa va trebui să iasă nouă din războiul cauzat de granițe, să respecte legea popoarelor și Dreptul popoarelor, administrația lor autonomă și culturală“.

Și, în rândurile ce urmează, filiația conceptului de Europă cu origina în Bismarck: „care a re-creat-o cu fier și sânge în ciuda tuturor inamicilor, printr-o încercare grea, așezând baze istorice și proprii“.

„Ca statele să nu fie închise, unificarea va fi în primul rând economică“.

In concluzie, cu privire la problema libertății individuale și a familiei, după ce amintește că nu poate fi vorba de oprirarea unui Stat de către altul, scrie: „Fața noului timp este fața soldaților revoluției naționale și sociale cari au fost cunoscuți de adversar ca niște luptători ai baricadelor. „Libertatea în disciplină este ținuta umană“.

Lucru pentru comunități este marea grijă a conducătorilor la viitoarea și generala reorganizarea a Europei“.

BORIS DEȘLIU

Sfârșitul democrației pe continentul european

e văzut de Ugo d'Andrea într'un fel foarte asemănător cu acela mărturisit în „structuri poliționice și structuri simfonice“, articolul din prima pagină a revistei noastre.

„Individualismul — desprindem din Ugo d'Andrea (No. din 16 Octombrie al revistei „Noua Antologia“) — a minsat statul modern pentru că a dus la frământarea partidelor politice și a organizațiilor de clasă, împiedicând orice activitate rea a guvernului, și pentru că s'a comba-

ba; ele au fost bătute între 672-680.

Imitații MEROVINGIENE
După ce Vizigoții au fost învinși de Franci, primul rege Franc Clovis, întemeie dinastia Merovingiană. Cele mai multe monete merovingiene s'au bătut însă sub Clotar I-ii (564-624)

și Dagobert I-ii (622-638). Acești regi au imitat la început din belșug monetele imp. bizantine Anastasie I-ii. Justinian și Mauriciu Tiberiu. Pe secol lor au imitat și au fost bătute la Massalia, altele au fost bătute la Arelate sau la Chalon sur Saône.

Odată cu apariția frumoaselor monete ale regilor Franci, apărură și imitații de ale acestora. Astfel, pe o piesă de aur dela Siegebert¹⁴ al III-lea (634-656) fiul lui Dagobert vedem pe avers bustul regelui diademat și perlat având legenda SRSR, iar pe revers găsim o legendă liliabilă, cu o cruce b furcată; în câmp MA

Această piesă nu poate fi altceva decât o imitație barbară a Vizigoților.

In afară de monetele acestor barbari, s'au mai găsit și alte monete barbare, a căror legendă e scrisă cu caractere runice.

CORNELIU SECASANU

9) Adică 1/3 din solidus.
10) Adică 1/4 dintr'un solidus.
11) Desiderius a fost ultimul lor rege. El a fost învins de Carol cel Mare (774) din dinastia Carolingienilor (Galicia).

12) Nume dat Goților Occidentali. Aceștia s'au așezat mai întâi în Carpați. Vezi Al. Odobescu-Tezaurul dela Pietroasa.
13) Acest rege a fost desființat de Arabi în sec. al VIII-lea. Vizigoții au început p'insisă cu cereri în Spania pe timpul lui A-taulf. (410-15).
14) Rege în Austrasia, regat în Galicia Francă de Est.

Câteva femei, văzându-l gol, își astupară ochii. Altele mai îndrăznețe, topând în jurul lui, se aplecară și-l scuipară.

Nai spurcăciune, ca să înveți minte, că multe-ai mai culcat sub tine. Cineva ridică o băligă și i-o trânti peste față.

— Ține, păcînța măti de vînătură, că ț-a cântat și ție cucul. Solovăstru se eplecă peste el și apăsând căcăul îl întrebă, alb ca varul:

— Iți cade bine hai? Crezi că mie mi-a tignit, să te culci cu murea mea? Solovăstru își închipui pe Salomia sub golicuina acestui stăvr. Pământul se clătina sub el, Domnul administrator inverzește. Ni-meni nu-i sârea în ajutor. Numai clipa îl mai despărțea de moarte. Amintindu-și de mure, mulțimea mai voia un țap ispășitor:

— Unde-i cățeaua? S'o vedem, aicia lângă juncaul! Să aducem guda! Și porniri spre casa administratorului. Solovăstru vru să-i oprimească. Dar ce să facă? Unde să proptească stăvrul ca să nu-i scape?

Peste drum un gard de nuiele cu pari proaspeți ascuțiți, îl momi. Ridică trupul buhăit al jidovului până în creștet și vru să-l tragă în țepi ca să nu-i mai scape. Să-mînd însă svărăcolirile neputincioase, miai îi cutropi și urlând de jale și încrunțate, își lăsă brațele moi. Pornit să facă moarte de om, Domnul din el învinșe, și lepădând păcatul din mâini, se năru în șanț plângând ca un copil...

De undeva dintr'o podină, un clopot de vecernie, începu să cânte lăcămos de Lîmpede, a pace.

Înainte de-a se svoni încă, peste crește pățana lui, Solovăstru plecă în lume pentru a doua oară, ducând cu el toată durerea ce s'a ogoit într'o hălăcuță de munte.

Valea Ierii, a rămas multă vreme cutremurată de întâmplarea Salomieci, despre care nu mai știu nimic, decât din svonurile care le aduceau cărașii. Cică ar fi fugit cu administratorul la Cluj.

Apoi alte necredinții s'au abătut asupra lor, uitând de toate, de Solovăstru și de nevasta lui, numai administratorii au rămas aceiași, cumpliți și curvari.

V. COPILU-CHEATRĂ

JOCUL CU FIARA

(Urmare din pag. 4-a)

Focul din sobă dă o lumină destul de puternică. (Ștefana stinge lampa). Așa. Minunat cum dăduie focul. Vină lângă mine. Mai aproape. E ultima dată când te simt. Da. Sunt mâinile tale aici. Fruntea ta. Inima ta. Nu te-a durut când m'ai împușcat?

ȘTEFANA (ridicându-se): Nu mai pot îndura! Octav, spune-mi că nu e adevărat... Vrei numai să mă sperii... N'ai să mori...

OCTAV: Linște, Ștefana, liniște... E frumos că mor astfel, într'o noapte cu viscol, avându-te pe tine alături. Te rog să-mi torni puțin vin. (Ștefana toarnă în ambele pahare). Să ciocnim (bea): Minunat. Acuma, treuie să zâmbești, Ștefana. Curaj! O sfortare, și-ai să poți. Vezi c'a mers?

ȘTEFANA (după un plâns lung și chinuit): Octav, te iubesc și eu. Dar nu pot să mor și eu. N'am dreptul să iau viața copilului pe care-l port în mine. După ce se va naște, mă voi sinucide. Iți jur asta.

OCTAV: Dar nu te gândești că vei fi arestată pentru omor?

ȘTEFANA (aspru): Nu vreau să fi arestată. In zori, înainte de-a se reînțoarc Gheorghe, vreau să plecăt. Vântul aproape că a'necat cu totul, iar ninsoarea a mai slăbit și ea. Avioneta va putea să decoleze. Nu fug pentru că aș fi lașă, ci pentru că nu vreau ca bietul meu copil să se nască sub pecetea unei crime dovedite

OCTAV: Asta-i lășitate morală.

ȘTEFANA: Poate. Dar, totodată, e un act de curaj social. Încă odată, îți promit că, imediat după naștere, mă voi sinucide. Doamne, sunt atât de obosită (își pleacă fața pe fața lui Octav): Ai dureri mari?

OCTAV: Nu. Aproape că nu mă doare de loc. Atât, că mi-i foarte somn. Totul se începează în jurul meu.

ȘTEFANA (strigă): Nu! Încă nu muri!

OCTAV (zâmbind): Cât de copilăroasă ești tu, Ștefana! Poate că de aceea te iubesc, (vorbește din ce în ce mai greu): Cât de ciudat s'a întâmplat totul... Într'adevăr, par c'ar fi fost un vis... (caim): Mi se pare că mor.

ȘTEFANIA (sgălțându-l): Încă nu, Octav. Ascultă! Dă-ți silința și ascultă bine. Fă un efort...

OCTAV: Da... da...

ȘTEFANA: Te iubesc. Ți se pare, desigur, că nu te iubesc îndeajuns, dacă am fost în stare să te ucid. Te iubesc în felul meu. Doi oameni nu pot iubi în același fel. Înțelegi asta, nu-i așa? Eu nu mă pot sinucide acum. Dar uite ce-ți spun. Ucide-mă tu. Iată revolverul meu. Trage drept în inima mea.

OCTAV (transfigurată): Ești într'adevăr în stare să accepți asta?

ȘTEFANA (simplu): Da, căci te iubesc. Tu ai dreptul să mă ucizi. După cum și eu am avut dreptul să teucid.

OCTAV: Ai dreptate. Și, acuma, să vorbim lucruri frumoase, plăcute, indiferente (cu glasul tot mai slab): Istorisește-mi ceva.

ȘTEFANA: Întâiu să mai bei un strop de vin. Despre ce ai vrea să-ți vorbesc?

OCTAV: Despre dragostea noastră.

ȘTEFANA: A fost mare și nespus de frumosă. Ce fatalitate stupidă că nu ne-am cunoscut la timp! Am fi fost atât de fericiti! Ar fi fost o viață minunată. În fiecare seară te-aș fi așteptat cumintea acasă, tu și-ai fi îmbrăcat pantofii și te-ai fi așezat ca un bunic la gura sobei, iar eu la piciorarele tale și-aș fi ronțăit bomboanele aduse de tine (cuprinsă de teamă): Mă mai asculli, Octav?

OCTAV: Da... desigur...

ȘTEFANA: Am fi citit în pat și-am fi făcut mereu planuri de viitor... Eu și-aș fi cerut castele în Spania, iar tu m'ai fi dojenit sau mi-ai fi promis luna. Ne-am fi certat pe tema asta, ca, ia urmă, să ne împăcăm printr'o sărutare. Octav, cât de plăcut e sa te mângâiu astfel pe frunte!

(Deodată, ce'ntr'un miracol, o suavă lumină albăstruiu-verzucă năvălește'n odaie, dând transparență de basm tuturor contururilor).

OCTAV: Doamne, ce-i asta? Oare-a'nepuț moartea?

ȘTEFANA (se duce încoace la fereastră din dreapta): Octav, a ieșit luna printr'o spărtură de nori. Ninge și, cu toate acestea, avem lumină de lună. E ceva nemaiomenit de frumos. Vrei să vezi și tu? Stai, că vin să-ți ajut (il duce la fereastră; stau amândoi în bătaia lunii și privesc lung afară): N'am văzut niciodată ceva mai străniu ca această lumină de lună amestecată cu zăpadă.

OCTAV (șovăind): E foarte frumos. Ștefana, cred c'a venit timpul (se clatină).

Vreau să te mai sărut odată, Ștefana (o sărută lung).

ȘTEFANA (îi aduce revolverul): Mă iubesti, Octav?

OCTAV: Peste toate veacurile (trage un foc).

ȘTEFANA (lovită): Mâna și-a tremurat, nu m'ai lovit în inimă, dar simt că, totuși, vreau să mor. Ești fericit, Octav?

OCTAV: Sunt nespus de fericit (se ține cu

Viata lângă cer

(Urmare din pag. 5-a)

In vagonete câțiva moți cu țopine și sârme, moțăiau de nesomn și trenul plecă ronțind hașchile de pe șine.

Când trecură pe lângă joagăr își făcu cruce. La capătul ciosvârtelor ardeau încă două lumânări de ciară, îngrijite de piozii mortului și câteva femei care-l boceau.

Tot drumul privi în gol, apăsă de gânduri. La calea jurnatele, Solovăstru sări din vagonet, sub pretext că trebuie să facă o inspecție, unui grup de fierăștiari, care lucrau în doștină. Dar n'apuca bine să dispară trenul la colțură și se întoarse pe măruna muntei în sat.

Ajuns în marginea satului, se pitală după brazi. Stătu până târziu, fără să vadă nimic. In curtea lui era pustiu. La administrator nu se vedea de-asemena nici o mișcare. Dar dacă s'a strecurat prin zăpă parte? La gândul acesta se năpusti în sat, prin ogrăzi peste uluci. Când ajunse în curtea lui, se oprî, dar dacă e în casă? Ce-a va spune? Puse mâna pe cianța ușii. Era încuiată. Văzu numai negru înaintea. Cum a ajuns în ograda administratorului? Împîrise ușa, care nici nu cliinti. Ochii i se învolorară și inima îl svăcni rănită. Își rezezi umărul în ușe și ivorul sări fiind din scoabe și se pomeni găfâind, desfișurat cu pumni încesțați, în prag care i se legăna sub picioare. Salomia țipă ca o psajură înjunghiată, și se ghemui covrig, goală pe divan, iar administratorul înmărmuri pe picioare, gol pușcă.

Recules, Solovăstru se rezezi la stărvul increment și înșăcându-l de păr, îl târi în curte și de-aci în uliță, ca pe un sac de țărățe. Lăpădându-l în uliță, îl apăsă un bocanc pe pantece, prouncind unui țângău ce rămăsese cu ochii holbați la el, să-i aducă o pereche de foarfeci, să-i jugănească. Satul se adunase potop în jurul lor.

V. COPILU-CHEATRĂ

Vitrina Europei

(Urmare din pag. 7-a)

UN URAGAN SUFLETESC.

căzând sistemul capitalist. Această spaimantătoare prăbușire a întârziat, la popoarele doritoare de o viață mai viguroasă și eficientă, credința în revoluțiile Fascismului și Naționalismului, îndrumate înspre combaterea desăgăzării Statului modern. Acum statul e reintegrat în toată plenătatea sa. Se poate afirma că principiul naționalității, suscitât de revoluția franceză, a avut ultima sa aplicare în 1919, prin efectul disoluției Imperiului habsburgic, dând viața acelor nuci comunități naționale.

Europa va susține că a atins perfecțiunea democratică, și nu-și va da seama că a ajuns la desordinea cronică prin inconcilabilitatea micilor state. Particularismele istorice acționează pentru desăgăzarea europeană, așa cum, odinioară, municipalismele făceau cu neputință unitatea națională.

Italia și Germania, în fața paraliziei Statelor burgheze și deșordinei și fierberilor cronice ale micilor state, au pus în acțiune „turbinile revoluționare”. Despre acestea se poate citi în doctrinele lui

MOELLER VAN DEN BRUCK și ENRICO CORRADINI.

precursorii noii ordini europene; primul își cunoaște epoca de glorie cum e și firesc, în Germania de după războiul mondial, într-un mediu cât se poate de predispus să protejeze înflorirea unor doctrine de justiție socială și de mai bună distribuție a bunurilor pământului. Al doilea, Corradini, e cel care face întâia cară legătură între sindicalism și naționalism, combatând socialismul. Sindicalismul războinic al lui Enrico Corradini nu era o nouă lecție de socialism marxist cum s'a crezut, ci o nouă formă de aristocrație ieșită din țaria muncii.

„...naționalismul, scrie Corradini, vrea să fie pentru întreaga națiune ceea ce socialismul fu pentru proletariatul. Ce-a fost pentru proletariatul socialismul? O tentativă de menținere, în parte și în limitele posibilului, izbucnită. Și ce este Naționalismul pentru Neam? O încercare de menținere, și dea Domnului să reușească din plin.”

Corradini numește proletariatul națiunea italiană și toate națiunile care, ca Italia de pe atunci, se găsesc în stare de dependență față de Națiunile mai favorizate. Reluând viziunea Italiei ca o mare țară proletară,

GIOVANNI PASCOLI.

reluă totodată conceptul fundamental al agitatorului naționalist și îl adoptă ca titlu al discursului său războinic, atunci când Italia începu expediția tripolitană. „Marea proletară s'a mișcat”, scrie el.

Autoritatea poetului face populară expresia, astăzi de uz comun. Până și Panzini în al său „Dizionario moderno”, scrie:

„Proletaria (La Grande): denumire dată de S. Pascoli al'Italia... Și adăogă: „reminiscentă din Byron: marea proletară a națiunilor (Italia)”.

a răscolit poezia săracă și rodnică ale Europei, amestecând în viața politică marile mase până ieri excluse. Aceste „turbinile” (W i s b e l) denumite așa de precursorul german al Nazismului, a făcut să tresară osatura internă a statelor — serie d'Andrea, și structura juridică existentă (Societatea Națiunilor și tratatul din Versailles) pentru a turna societatea europeană în tipare nouă.

Revoluția europeană, continuată el, condusă de Mussolini și de Hitler se perfecționează cu războiul actual și exprimă „revolta forțelor profunde și instinctive ale popoarelor împotriva absurdității tiranii a rațiunii”.

ITALO ZINGARELLI

consacră un documentar și obiectiv studiu în revista citată, situației din România. După o substanțială și succintă istorie rezumată a împrejurărilor politice care au dus la abdicarea fostului rege, — și faptul de a întinde lanțul seriilor cauzale cu mult mai departe decât în ultimii ani ai dictaturii sale, așa cum se face de obicei, căutând rădăcinile faptelor în cadrul geografic, biologic și istoric al statului Român de la înființarea lui în forma modernă a regalului, — Italo Zingarelli face pe scurt caracterizarea Mișcării Revoluționare, a oamenilor, metodelor și crezurilor sale, apologia curajului eroic și a suferinței, și explică mecanismul lovirii de stat din 6 Septembrie. „Cu înțelegerea și faptul, Garda de Fier trebuie să sâdească convingerea că nu va fi nișmeni asuprit și că o nouă eră de justiție își află începutul”. „Statul egitar, serie autorul, va fi un stat totalitar ale cărui centre vitale vor fi toate controlate de Român, (ceea ce va determina eliminarea Evreilor, care se plănuește să se efectueze gradual, un stat just și să amelioreze felul de viață al claselor lucrătoare și agricole, și să aducă la cârmă tinerii: acei tineri crescuți în atmosfera legionară, sunt, prin credință, disciplină, spirit național și curaj), atât de deosebiți de acei pe care îi întâlneau cu zece ani înainte”.

„Cel dintâi scop e să libereze fiilii poporului din tenebrele și rușinea analfabetismului”, citează Zingarelli cuvintele Generalului.

„CEA MAI NEAGRA PAGINA A ISTORIEI”

se intitulează articolul de fond al revistei săptămânale „Merediano di Roma”, din 20 Octombrie 1940, gândindu-se, — cum arată de altfel atributul adăugat în titlu, dar pe care nu l'am reprodus aici tocmai pentru că nu de ocuri particulare avem a ne ocupa. — la Englezii, firește.

Nu ne interesează polemica în sine. Ceea ce încercăm să sugerăm cititorului, e realizarea mentală a imaginii întrbuințate de cel ce semnează, discret, cu inițialele A. C. — „Cea mai neagră pagină a istoriei unui popor”, ar însemna pentru imaginațiile terro-ă-terre, pentru conștiințele celor ce nu-s deprinși cu metafora, sau mai curând dimpotrivă, pentru acei predispuși să interpreteze orice cuvânt, nefiind încă de tot lipsiți de simțul intuitiv

care cere cu orice preț corespondentul eidetic, real, al termenului, ar însemna o pagină în care negrul literelor să domine albul hârtiei. Cu alte cuvinte, admitând că istoria ar fi pură și simplă narare de fapte și nu înșirare de vorbe goale cum se întâmplă cele mai adeseori, cea mai neagră pagină a istoriei unei țări ar fi pagina cea mai bogată în fapte a istoriei sale. Peste puțină de reprezentat această ironică imagine, fără să zămbesci. O pagină neagră în istorie ar însemna, astfel, o pagină glorioasă și dimpotrivă, o pagină albă în istorie, o pagină goală, corespunzând probabil unui vacuum în viața poporului respectiv, un inexplicabil și inoportun „relache”, strecurat între anii grei de sensuri ai unei națiuni.

Inversivitatea bazată pe analiza intuitivă a expresiei, proprie ironiei moderne, cum am arătat altedăzi, gândindu-ne la literatură și artă mai cu seamă, funcționează și aici. Imaginea se ține, capătă consistență, umblă pe picioare proprie și ne devansează în intenții. „Ferți-vă de paginile albe ale istoriei”, par să strige anumite genii ale nevăzutului, protagoniștilor ei mărunți. „E mai bine o pagină roșie de sânge sau neagră de acțiune peste acțiune pozitivă, decât o pagină pe care să domnească, implacabil, trufaș, hipertrofiat, golul. Istoria are alte criterii de valorificare decât morala individuală, morala omenescă a societăților. Istoria apleadă fața, chiar imorală, judecând prin prizma imperfectă și creșterea neînăpător al furnicilor sociale, — inacțiuni, orcădă fericire burgheză, circumscrișă la egoismele individuale, ar îngrămădi ea în pacifica ei domnie. Istoria are orare de paginile albe. Pagina albă a însemnat pentru istorie înflorirea vicioasă a Imperiului Roman în vremea decadenței, pagină albă somnul de mocșărilor apusene pe perna umplută cu frunzele dafinilor perverși ai păcii, pagină albă somnolența, inerția românească. Pentru că, oricând s'au întâmplat cu noi de douăzeci de ani încoace, nu sunt faptele noastre, ci rezultatul inerției noastre. Faptele noastre ca Stat, încep efectiv acum două luni de zile.

Paginile celor douăzeci și doi de ani dela Unire, sunt pentru istoria Statului nostru, albe, ori cât de negre ar fi paginile istoriei indivizilor care ne-au condus. Realizând rușinea de activ, interesele lor sau ale castei lor, conducătorii de până azi au îngrit pagini de istorie politică interioară, lăsând albe paginile privitoare la România din Istoria Lumii în aceste două decenii și mai bine.

Faptă peste faptă vom îngrămădi noi de aci înainte, să umplem paginile viitorului, să le facem să se reverse, să le întindem dacă se poate și asupra trecutului, vârsându-le conținutul și sensurile peste paginile albe ale trecutului. Ridicând adică fapta unui Ins, la nivelul însemnătății sensului ei, al consecințelor ei, în viața Universului. O singură prezență, în vremurile acelea de-abia trecute, pe pământul Românilor: Codreanu. Căpitanul e unica prezență în viitor și pentru totdeauna, oriunde sunt încă Români. Vor înverzi curând de frunza și iarba faptelor duhului Său, paginile albe ale Istoriei.

FRANȚA
Azi, pe lângă Ministerul Instrucțiunii Publice s'a înființat o Direcție a Tineretului ce are menirea de a întări și de a desăvârși educația tineretului francez între 12 și 20 de ani, pe tărâm fizic și moral, veghind la aplicarea Legislațiilor decretate în ultimul timp de guvernul Mareșalului Petain. Aceste legiuiri au introdus principiul serviciului civic obligator, constând în unele munci în comun, agricole, sanitare, edilitare. Se urmărește desăvârșirea educației primite acasă, la școală sau la atelier. Se însuflă tineretului simțul tradiției și conștiința spiritualității noi.

Sportul va sta pe primul plan al preocupărilor. Fiecare comuna va avea o Casă a Tineretului pusă sub privilegheea directă a unor „Delegați regionali”. Aceasta va fi icona concretă a muncii tineretului și Centrul activității sale. Aci vor afla tinerii Francezi „acea fraternitate

fundul mării—mărgăritarele simfiorii poporului cucernic și iubitor care umplea sănurile sfântului locaș.
In reverile mele scrise, în numeroase schițe și fragmente, m'am străduiut să aleg și să lămur, scititorii mei, farmecul suprem melancolic al peisajului basarabean și poezia soarelui arzător, deasupra satelor cu bălți la poale...
In lecțiile mele de pe catedră, am tins să stabilesc că în această provincie răsăriteană nu este dat să adunăm, ca altă dată Iosif în Egipt, pentru tainice zile de foamete duhovnicească, din viitor, sfințele recolte ale credinței strămoșești nepieritoare”.

INTIMITATEA CU SENSURILE DE VIAȚĂ ALE ORTODOXISMULUI
— altfel spus trăirea în duhul credinței creștine este un fel de a fi adănc îndatănt, mai ales în firea romanului moldovean.
Religiozitatea îi descoperă temeiul ultim și tinalul suprem al existenței lui. Dar în biserică el nu poposește cu puterile sleite de nădejde ale resemnării. Ca în străvechul mit păgân al lui Anete, Românul își pleacă fruntea dinaintea iconelor și atinge cu gerunchii lăspedea dinaintea altarului, încredințat că prin acest ritual soarta lui capătă o nouă și mai viguroasă îndepărtare. Chiar când își vede zădărnice ideurile pe care s'a străduiut să le înfăptuiască în lumescăa lui vreme, în el tot nu se socotește înfrânt ci abia atunci s'ar spune că soarta îl îndeamnă fără șovăire către menirea de luptător pentru credință. In această ipostază el se regăsește pe linia celei mai viguroase tradiții românești, care a strălucit cu o neegalată putere de exemplu și rodnicie în biruința lui Ștefan cel Mare asupra păgânității. Crucea și sabia — iată simbolurile nepieritoare în numele cărora viziunile strămoșești sunt mai active ca oricând în aceste zile de Renasterii sufletului românesc.

„CU CRUCEA ȘI CU SABIA”

este dealfel intitularea caracteristică — din care am dedus sugestiile de mai înainte — a baladei semnată de d. Pan. Halippa, în același număr din „Viața Basarabiei”. Sunt izbitoare în chip plăcut, varietatea și vioiciunea ritmurilor după care se desfășoară povestea flăcăului basarabean Vărian, împins de sărăcie să pribegească și ajuns stăreț de mânăștre. Intorsăturile de sintaxă neașteptate și prospețimea graului înviorat de pitorescul lexical

sănătoasă ce îi pregătește pentru lupta vieții”, cum a spus într'un recent discurs șeful guvernului.
Lumea Literară a sărbătorit de curând 150 de ani dela nașterea poetului Lamartine. Azi, ca și la sfârșitul vieții sale, Lamartine e un nedreptățit. S'a uitat prea repede că a fost unul din puținii care a izbutit să aducă în viața politică desinteresarea, spiritul de jertfă și idealismul, făcând să domnească poezia, cum spune Thibaudet, nu numai în inimă, dar în toate: în politică, în istorie, în critică. S'a uitat că autorul Armoniilor a fost și un mare cetățean, ales de 17 ori de-a-rândul deputat, că a ținut 271 de discursuri la Cameră, că a fost membru al guvernului din 1848 și că a promulgat Constituția din 1849. S'a uitat că Lamartine salvează nu numai Franța ci și Poezia, care lăncezea, dela Ronsard, în convențional și imitație.
P. L.

„AM VĂZUT ZILE INALTE, INTRU CARI NE-AM BUCURAT”

scrie părintele Gala Galaction la începutul caietului pe lunile Septembrie-Octombrie al revistei lunare „Viața Basarabiei”, al doilea care apare în București, sub vechea conducere a d-lui Pan Halippa. După răpirea ținutului de peste Prut: — „am măsurat pe pasul și cu ochii seumpul pământ basarabean și ne-am legat anii, munea și preoția de suflet fraților dintre Prut și Nistru”.

Sunt câteva însemnări de aduceri-aminte, doar câte au putut să încep în nu mai mult de două pagini intitulate „Gânduri-gânduri...” — dar ce șgduitoare și înfiorate de apriga înclășare a suferinței, a unei tristeți coplesitoare ce nu își găsește leac decât în zmerenia nădejdi creștinești și în rostirea necontenită — „până la miracol!” — a rușii:

IN RĂVNA LUI APOSTOLICA
de propovăduitor al dreptei credințe, preotul cărturar Gala Galaction și artist al cuvântului din cei mai hărăziți pe cari-î avem, îl destinase năpăstuitei provincii moldovenești să fie receptacolul suprem al spiritualității noastre ortodoxe, după cum se va vedea.

Să ni se ierfe, totuși, dacă la valoarea documentară a însemnărilor asupra cărora atragem atențiunea, adăogăm și prețuirea noastră — profană, aproape inoportună în astfel de împrejurări — pentru finețea de bijutier în arta exprimării literare a părintelui Galaction. Ascultați evocarea rodniciei sale activități misionare, ată de brutal întreruptă de tragicele evenimente:

„Cu durerea Psalmistului îmi aduc aminte de sfințele slujbe din marea catedrală din Chișinău, de mulțimile cucernice cari veneau spre sfințele locașuri și de pătrunzătoarea luare aminte cu care ascultau cuvintele de învățătură.
La rășăritul moșiei românești, avcam în noi credința robustă că suntem străjerii din avansposturi. Munea noastră teologică și culturală avea înțelesul deosebit că este menită să fie pavăză sufletească. Învătam pe necenii noștri și pe lumea care ne asculta — pravila mișiorilor Domnului în orele de predică, din smvo-nal catedrale, am căutat, de multe ori — ca un scafandier, in

contribuie depotrivă și sporească satisfacția cititorului baladei. Dar altceva vroim să sublinim: transformarea firească a jăranului basarabean care-și găsește între zidurile și ceasloavele mânăștrești leacul desneădejdi, iar mai târziu, „călugăr cu avânt din fire”, găsind chiar, în credință, nădejdea într'o soartă mai bună pentru neamul lui.
Poemul, ne informează autorul lui, urma să apară în volumul Pământul nădejdelor mele surprins de bolșevici pe când se afla încă în tipografie, la Chișinău. Dar cine-ar fi crezut, acum căteva luni doar, că versuri ca acestea, datate din 1914, vor ajunge curând de-o tragică actualitate:
Degrabă poate, vom afla
Că staretul Vărian va sta
Cu crucea și cu sabia
In luptă pentru Basarabia

RĂNDUIALA CREȘTINĂ

socotită ca o întocmire neschimbată în ordinea suprafirească, era desigur, odinioară, valabilă, adică activă, și în ordinea laică a gospodăririi noastre întru vremele. Vatra strămoșească și mormintele înaintașilor participau la caracterul sacru al obiectelor anume destinate cultului religios. In vremuri de amenințare pentru firea neamului, era invocată, ca sprijin mântuitor, depotrivă cu Atoptaternicul, și duhul tutelar al strămoșilor concretizat prin șirul neîntrerupt al generațiilor de morminte. Este deci explicabilă, la poezii refugii, frecvența motului potrivit căruia grăia pământului natal crotopit este incredintată lui Dumnezeu și mormintelor. Așa, în poezia Refugiul de N. Spătaru apărută în Viața Basarabiei și din care cităm strofele:
Cădea și-acolo toamna peste
[ra.muri.
Și-acolo frunzele însângerate
Se gudurau pe lângă trecători...
Și le-am văzut și eu de-a-ătea ori.

„Căci sunt și eu o frunză dintre stele.
Porneșc — și iarăși cad pe țărna
[mea].
O mbrățișez cu lacrimi, o sărut...
Și-o părășese Puternice Părinte,
In grija Ta și-a țărnei din
[morminte...]

CHIȘINAUL

este înfățișat de d. Gr. Rugescu, în paginile aceleiași reviste, cu mult dor evocator, în rânduri adiate de o tristețe calmă și resemnată:
„Când te apropii de orasul de dealuri, el se desfășoară la dreapta ta, cum vîi cu trenul dinspre Iași, dela marginea liniei ferate și până în zări, cu toată pizderia cașelor lui, cu tot conglomeratul de copierisuri felurite, răspândite în amfiteatru, cu turnurile răziet răsărite ale vechilor „fontani”, cu frunzișul verde al vegetației lui și cu neurluț al luiște al celui mai potolit și mai mare oraș din răsăritul țării.
La mijlocul amfiteatrului, desprinzându-se în selipiri argintii, departe, se profilează cupola clasică a catedralei episcopale, părând în zare, micșorată de depărtări, ca o jumătate de nucă poleită, desprinsă din pomul de Crăciun...
Așezarea Chișinăului e mândră și dealurile care-l împodobesc și-l înconjoară din trei părți — lăsând doar spre Miazănoapte-Apus loc șesului Băcului — te lasă să privești de re culme, dela margina, spre asfințit, în bătaia soarelui, dincolo de oraș, ulucul văilor cu zări albastre de țară cu sate moldovene, cu turle de biserică verhi, cu licevezi și vîi, cu drumăzauri șerpuite la picioarele tale, peste culmi, adevărate pasteluri ni-naturale.

O oraș atât de tăcut, atât de mare, atât de trist și de mândru, te cuprinde în nostalgia trăirii lui latente cu tot sufletul, cu toate tristețile și semnele liniștii

lui ortodoxe ce trec peste dânsul — aproape de suflet ca o mărturie a dreptății și adevărului nostru istoric”.

REAPARE REVISTA „LUCEAFĂRUL”

Pentru a face cu puțință reapariția cunoscutei reviste ardelen Luceafărul, publicație cu veche tradiție de cultură în ținutul românesc a celor mai temeinice preocupări cărturărești, gruparea Societății scriitorilor români ardeleni a luat inițiativa generoasă și oportună a ținerii unei serii de șezători literare în principalele orașe ale țării, mai cu seamă în acele transilvane.
Fără ndoială, stimulentele materiale e tot atât de necesar ca și insufletirea dezinteresată de care dau dovadă cu imbelșugare scriitorii ardeleni. Din beneficiile ce se vor realiza, tipărire și apariția regulată a revistei, începând cu anul viitor, vor fi, să nădăduim, asigurate.

Prima șezătoare ținută în acest scop, Duminică trecută, la Sibiu a confirmat și întrecut chiar cele mai optimiste speranțe ale organizatorilor. Un public numeros, tremător de simpatie intelectuală și sufletească a arătat, prin participarea lui atentă că apelul generos al scriitorilor și-a găsit un ecou spontan și plin de înțelegeri. E tot răsplata cea mai nimerită și meritată pentru străduințele d-lor I. Agărbiceanu, Victor Papilian, Paul Constant, Al. Dima, Grigore Popa, I. Neamtu, I. Alexiu, Copău-Cheatră, O. Ilimpui Boțos ș. a., a căror ostențată activitate menține continuată tradițiile de cultură românească în Ardealul martirizat.

UNIVERSITATEA LIBERĂ

și-a publicat zilele trecute „programul toamnei 1940”. Aceleași preocupări, pe care le prăcum de mulți ani, de înfățișare sistematică și completă a problemelor interesând știința, cultura sau organizarea de stat românească, se desprind și din întocmirea programului de conferințe „pentru sfârșitul acestui an. Cele două cicluri de prelegeri vor fi ținute la fundația Dalles, unde se găsesc și abonamentele (costul 100 lei, studenții având intrarea liberă).

Conferințele din ciclul denumit „Contribuția românească în știință”, vor fi ținute Lunea, dela 6-7 d. a., în ordinea următoare:
18 Nov. — In matematici (prof. P. Sergescu).
25 Nov. — In Chimie (prof. E. Agnescu).
2 Dec. — In mineralogie și geologie (prof. Macovei).
9 Dec. — In biologie (Dr. Gavrilescu).
16 Dec. — In medicină (Dr. Ioanescu-Sisest).
In ciclul „Domnia Regelui Carol I”, Miercurea dela 6-7 d. a., ordinea va fi aceasta:
13 Nov. — Personalitatea (prof. C. Kiriescu).
20 Nov. — Regele militar (g-I. Costandache).
27 Nov. — Organizarea politică.
4 Dec. — Organizarea economică (prof. Gr. Tașcă).
11 Dec. — Politica externă (prof. Gh. Brătianu).
18 Dec. — Desvoltarea culturală (Dr. C. Agnescu).

CETATEA LUI BUCUR

se va nuni ciclul de poeme inedite, 35 la număr, pe care harnicul „căuător de comori” Ștefan Baciu le va publica în cursul lunii acesteia, în colecția „Universul Literar”. Aspecte de autentic pitoresc citădin, mai precis: bucu-reștean, sunt create cu o grație sigură ce nu exclude, uneori, humorul epigramatic. Argumentul sau pretextul nu e fără îndoială, inedit în lirica tânărului poet, dar relieful deosebit pe care-l capătă, prin grupare în același ciclu a unor teme cu multiple variante, îngăduie să afirmăm de pe acum că Cetatea lui Bucur va fi socotită ca un popos bogat de semnificații, pe itinerariul poetic al autorului.
Cartea va fi ilustrată de pictorul Ștefan Constantinescu.

MENALC

„Amorul e un lucru foarte mare”

de George Voinescu

— E o sirenă cu experiență. Ca să mai poată atrage marinarii, lasă să se creadă că e semnal de apărare pasivă.